

Domoljub

V Ljubljani, 23. marca 1938

Leto 51 • Štev. 12

Kmečke posojilnice

Posojila

Kmet bo vedno na tem, da bo potreboval posojila. Enkrat pride na vrsto eden, drugi drugi. To nam priča žalostna skušnjava. Kje naj išče posojilo? Edino pravilno in pametno je, da vzame posojilo doma, v domači posojilnici. Če inora v mesto po posojilo, plačuje tako visoke obresti, da jih ne zmore. V mestu ga ne poznajo, zato dobi posojilo le na vknjižbo, s katero so združeni stroški. Ker ne poznajo v mestu razmer v kmečki vasi, prihajajo komisije, ki spet niso brez stroškov. V mestu ne vedo, da je kako jesen kmet spravil s polja komaj toliko, da se preživi. Kljub temu morajo biti obresti plačane. Doma ga vsi poznajo, vsi vedo, da je bila res slaba letina ali da ga je zadela uima, pa mu dovolijo, da plača drugo leto. Doma se da zgovoriti, kakšno je dejansko stanje, v mestu pa ne. Zato bo vsak kmet, ki pride v potrebo, iskal posojila v kmečki posojilnici. V potrebo pa lahko pride vsakdo, zato naj bi tudi vsakdo gledal, da morejo vse naše posojilnice kmetu delati, kot so delale pred krizo. Ves kmečki denar iz skrinj in iz mestnih ali tujih zavodov se mora preseliti v kmečke posojilnice. Dviga naj le, kdor potrebuje in kolikor v resnici takoj potrebuje. Zaenkrat dviga vlagatelj pri posojilnicah, ki sedaj polagoma prehajajo k oprostitvi vlog, kolikor nanj odpade po načrtu. Pa tudi to le, če res potrebuje, drugače pa da prenesli na novo vlogo. Čas je že, da se povsod pokaže kmečka zavednost v popolnem pomirjenju glede denarja. Vsakdo lahko v tej stvari stori svojo dolžnost in vpliva na svojo okolico. *Sitneži in nezauptjivci morajo sedaj, ko je varnost denarja zagotovljena, izginiti povsod.* Ne pozabimo, da hoče vsak vlagatelj, da nese denar obresti. Zato je denar naložen naprej v posojila. Zato tudi ni nikjer denarnega zavoda, ki bi mogel takoj izplačati vse vloge vsem vlagateljem. S tem, da vrnemo našim posojilnicam v polni meri zaupanje, ki ga zaslužijo in s tem, da se vsi ljudje takoj pomire, bomo najbolj delali za kmečke posojilnice. Tako bomo poskrbeli, da bo kmet kmalu spet dobil doma posojilo, kadar mu ga bo treba.

Kako je bilo nekdanj?

Leta 1884 je nekdanji kranjski deželni odbor izdal poročilo o stanju kmečkih dolgov po posameznih krajih. Zbral je dopise vseh krajev in potem na kratko objavil vsebino. Tam stoji med drugim:

»Za Notranjsko se bere v premožnih poročilih o obrestih po 10, 12, 20 in več odstot-

kov. Tu se kmetje najbolj zadolžujejo pri trgovcih in v botogah (v malih trgovinah). Botogarji, se bere v enem poročilu, imajo vsak svoje kupce kot privezane, da ne smejo drugam kupovat hoditi, ker je navadno botogarju vsak kaj dolžan. Imajo jih na zlati vagi pretehtane, kako dolgo bo še kaj dobiti pri hiši, ako bo treba za dolg tožiti in rubiti. Drugo poročilo pravi: Zadolženi so kmetje najbolj pri botogarjih, ki jim spomladi vsako leto posojujejo koruzo po visoki ceni, od nje do jeseni velike obresti zahtevajo (najmanj 10%) in jih potem z rubežnijo in z vračunavanjem silno dragih potov izterjajo. So taki, ki na mesec posojujejo pod pogojem, da vzamejo ob košnji seno po poprej dogovorjeni silno nizki ceni, ali da vzamejo za obresti kar seno z najlepšega travnika.«

Tako je cvetelo oduševstvo pred 50 leti. In kdo je to odpravil? Naše posojilnice. Če jih sedaj ne bi obnovili, bi zašli v novo oduševstvo. Sedaj je čas, da vez kmečki stan spozna važnost obnovljenih posojilnic.

Žalostna pa resnična zgodba

Tistim, ki letajo v mesta z vlogami, da bi dobili večje obresti, povemo tole resnično zgodbo.

Srednja šola v krizi

Neštetokrat beremo v zadnjih časih, da je srednja šola zašla v krizo, iz katere jo bo težko rešiti. In vendar bi bila srednja šola rešitve potrebna. Naj tudi te vrstice vsaj malo pripomorejo do njene rešitve!

Na prvo mesto stavljamo vprašanje, ali je bilo umestno, da smo po tako zvanem prevratu »latinske« šole popolnoma — no, malo manj! — pač pa skoro popolnoma zadržali? Ali ni bila prejšnja uredba, ki je delila srednje šole v gimnazije in realke bolj na mestu? Zakaj pa prejšnje čase ni bilo toliko tožba o krizi srednjih šol? O tem naj razmišljajo gospodje, ki so za to poklicani.

Sedaj pa naj pridejo šole same take, kakršne so, na vrsto.

Nastavitev profesorjev

Začnimo z nastavljanjem profesorjev. Na veliko škodo dijaštva in izpeljave učnega načrta sploh je nastavljanje profesorjev, kakor se sedaj vrši, popolnom zgrešeno. Prejšnje čase so se vršile prestave in nastave novih učnih moči v počitnicah in ne med šol-

Letanje za višjimi obrestmi ni nova stvar. Ta nepremišljena lakomnost je bila po vojnih letih zelo razširjena. Bila je stara služkinja, ki je s trdim delom in pridnim varčevanjem prihranila čez 30.000 din. Slišala je, da daje neki denarni zavod v Ljubljani izredno visoke obresti. Ves svoj denar je prenesla tja. Zavod je propadel in ženska je izgubila ves svoj prihranjeni denar. Danes berači.

Bilo je to pred sedanjo denarno krizo. Naj bi vsaj ta kriza izmodrila take, ki se love za visokimi obrestmi. *Prvo je varnost; drugo, kaj denar nese!*

Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal

Zakaj še vedno pišemo o obnovljenih posojilnicah? Pišemo zato, ker je to danes eno najvažnejših vprašanj. »Domoljub« je bil vedno svetovalec naše kmečke biše. Bil je vselej dober svetovalec. Kdor ga je ubogal, se ni kesal. Tudi sedaj piše, ker hoče slovenakemu kmetu pomagati. Bodočnost našega kmeta pa je seveda odvisna od kmeta samega. Od njegovega dela in njegove razumnosti je odvisno njegovo gospodarstvo. Tako so tudi od njegovega pravega razumevanja odvisne njegove kmečke denarne zadruge. Mi moremo samo svetovati in opozarjati. Prisiliti k pametnemu ravnanju ne moremo nikogar. Za vsakogar in tudi za kmečki stan velja stari izrek: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!

skim letom. Centralizem je ta, za razvoj srednjih šol prepotrebni red, ubil. Ali se gospodje tam v osrčju države ne zavedajo tega, da je naša država vendar le prevelika, da bi ves ustroj mogel voditi samo Belgrad? Ali je res neobhodno potrebno, da mora biti za nastavitev enega borega suplentka po koncu ves ministrski aparat? Pravite, da je ves šolski ustroj v zvezi s proračunom in proračun da ne sme biti prekoračen. Dobro! Ali ne bi smel vsak prosvetni minister dati v proračun tudi večje vsote za nepredvidene izdatke in bi iz te vsote plačevali nanovo nastavljene učne moči? Sicer pa, ker vidite, da je ves aparat preokoren, zakaj ne daste več moči banovinom? Na vsak način se mora nekaj ukreniti, da bodo učne moči v početku šolskega leta na mestu, kamor spadajo. Ne pa, da za en predmet manjka učne moči po celega pol leta, kakor se sedaj dogaja. Potem pa pride profesor in skuša zamujeno nadomestiti. S polno paro se vrže na zamujeni

(Nadaljevanje na prihodnji strani)

predmet in se nemalokrat morda vprašuje, kdo je bolj neumen, ali šolska uprava, ali on ali njegovi dijaki. Še enkrat: Red pri nastavljanju in prestavljanju profesorjev! Konec avgusta morajo biti moči na svojih starih in novih službenih mestih.

Učni red

Drugo je učni načrti Prenatran je. In še vstajajo močje z vedno novimi nasveti: Še to in še to naj se uvede. Pouk o važnosti tujkega prometa in še to in ono. Od prevelike učenosti rada glava boli, pravi znan pregovor. Zaradi preobitice predmetov je vse znanje samo polovičarsko. Nič temeljitega. Nikar ne zahtevajmo, da bi naši otroci morali biti vseznali, kar pa znajo, naj znajo malo bolj temeljito. Ne puhlih in ne nadutih glav, ampak porabnih ljudi naj nam dajejo naše šole; vse, tudi srednje. Kje je mogoče zahtevati od naših prvošolčkov, naj bi se zanimali prav za vsak šolski predmet pod tem božjim solncecem, kar jih danes srednja šola pozna!

Učne knjige

Nadaljuje vprašanje so učne knjige. Enotne naj bi bile, so si nekateri vtepli v glavo. Mi pa pravimo: ne enotne, pač pa dobre! In lažje bomo prišli čit dobrih šolskih knjig, če bo tekmovanje svobodno, kakor pa, če bo ena sama knjiga vladala po vseh srednjih šolah vse države. Že nad monopolizacijo šolskih zvezkov se vse pritožuje: učitelji, starši, trgovci in še drugi. Učitelji, ker ne morejo po začetku šolskega leta vsaj en mesec začeti s pisanjem šolskih nalog; starši, ker morajo slabo blago drago plačevati; trgovci, ker se monopolizirane zvezke vsak boji prodajati. Kaj pa bi bilo šole s šolskimi monopoliziranimi knjigami? Kdaj bi jih dobili dijaki v roke? Zdaj si pa mislimo še kakega korupcionista na tem odgovornem mestu. Kakšno plažo nam lahko tak človek ponudi pod krinko največje znanosti! Le monopol ne v šolo. Še tega, ki je vpeljan, naj prej ko mogoče odpravijo!

Manjka reda

Slišati je, da je z disciplino v srednjih šolah zadnje čase prav slabo. Vse je odpuščeno. Nič pokorščine, nič spoštovanja do profesorjev, upornost, ki presega vse meje. Kmalu bodo profesorji morali biti pokorni dijakom, če bo šlo tako naprej. Ne motimo se dosti, če bomo rekli, da je vzrok temu nerodnostim prenapoljenost naših srednjih šol. Ta prenapoljenost je pa v ozki zvezi s sedanjo šolnino. Zakaj pa vse šole v srednjo šolo? Kar dosti je takih, ki hodijo posedat v srednjo šolo samo zato, ker se mu zdi v osnovno šolo hoditi preponiževalno. Da bi predelali vseh osem šol, o tem se takim ljudem še sanjalo nikoli ni. Toliko, da bo rešen tistih postav, ki ga silijo, da mora osem let hoditi v šolo. Ker ve že naprej, da bo samo par let vdihaval gimnazijski zrak, potem se bo pa lotil očetovega posla ali kaj temu primernega, zakaj bi se pa učil in glavo ubijal? Zakaj!? Samo da čas prebije, naj ga že tako ali tako. Če bi bila za takele tiče vpeljana šolnina, le verjemite, da bi nekateri predčasno popihali iz nevarnega gimnazijskega ozemlja. Saj bi se nazadnje dala oba načina šolnine, sedanji in nekdanji, tudi združiti. Recimo, kdor izdeluje šole vsaj z zadostnim uspehom, naj bi bil šolnine oproščen popolnoma. Če napravi šolo z nezadostnim uspe-

hom, naj vsak plača šolnino vsaj v najnižjem znesku, ki je za šolo predpisan. Kdor je po davčnih okoliščinah dolžan plačevati šolnino, naj jo plačuje. Če pa izdelava z nezadostnim uspehom, naj se mu znesek podvoji. Tako si bo eden ali drugi oče premislil, ali bo tlačal sina v šolo za same ljube stroške in bo vzel fanta oz. dekleta raje domov, kjer mu bo več odlegel, kakor pa z brezplodnim posedavanjem v šoli.

Solske počitnice

Zeleti bi bilo tudi več reda glede šolskih počitnic. Kakor sedaj delajo gg. ministri, eden tako, drugi spet drugače, to šole več škoduje kakor pa koristi. Če so počitnice — recimo po novem šolski odmori — ustaljeni, bo profesor znal narediti načrt, katerega se bo držal skozi leto, da bo tvarino razmeram primerno obdelal, če pa nič ne ve za počitnice, bo pa prva zmeda polomila tudi njegov načrt.

Napisali smo nekaj besed o srednji šoli. Z nekaterimi spremembami velja vse to tudi za druge šole. Treba je, da bolne razmere spoznamo in jih pokažemo vodilnim osebam. Te naj jih premislijo in po svojih najboljših močeh naj jih skušajo ozdraviti. Saj nam te osebe morajo priznati, da mi navadni državljani, ki šolstvo vzdržujemo in podpiramo, smemo v korist naših šol priti tudi s pametnimi nasveti na dan. Povedali smo jih zadosti zgodaj, da se jih šolska oblast vsaj z novim šolskim letom lahko posluži.

Veramon-ovitek

z 2 tabletama
Ta zvoček zmora odlej vsakdo. Prosimo napravite polkus in prepričati se boste o naglem učinku pri glavobolu, zobobolu in bolečinah zaradi ran.

VERAMON

Schering

Cevke z 10 in 20 tabletami.
Ovitek z 2 tabletama

B. br. 25.609 od 4. oktobra 1937.

Po asfaltiranih cestah

Po asfaltiranih cestah se bodo vozili, je bilo nekje zadnje dni brati. Pa ne pri nas, ampak v Italiji. Med domačini in med tujci, v zasebnih pogovorih, in javnosti in po časopisju pa beremo nešteto pritožb, da naše ceste niso take, kakršne bi morale biti in da se zaradi naših cest tujci naših krajev radi izogibajo.

Prav tako je bilo brati, da je naš prosvetni minister vzel iz dnevnega reda misel na nameravano državno tiskarno, za katero je bilo namenjenih nekaj čednih milijončkov.

Tale, ki to piše in z njim veliko drugih, je radoveden, kam bodo sedaj romali tisti milijoni. Ali morebiti v kakšno »šparkaso«, kjer bodo čakali osvobojenja, ko vremena nameravani tiskarni bodo se zjasnila, ji millejše zvezde kakor zdaj sijale? Kakor hvalim uvidenost g. ministra, da je vprašanje državne tiskarne spravil z dnevnega reda, tako bi bilo škoda, če bi ta denar ležal neploden in čakal lepših dni. Vemo tudi, da se da denar iz enega žepa pretresti v drugega. Z nekaj odredbami bi se gotovo dalo to narediti s tiskarniškim denarjem.

Cemu pa naj bo državna tiskarna, ko imamo drugih takih podjetij za naše potrebe dovolj? Tudi tujci ne bodo toliko radovedni, da bi hodili našo državno tiskarno gledat in jo občudovat.

Zato bi človek prišel na dan s predlogom, naj se tisti denar porabi za izboljšanje naših cest. Tujci gotovo bolj ogledujejo naše ceste in po naših cestah presojujejo tudi našo kulturo. Ne dajajmo se jim torej v zobe in v pregovor, ampak raje poskrbimo, da se bodo po naših cestah udobno vozili in se ne bodo

mogli jeziti, češ da niti na najboljših cestah niso življenja varni! Četudi naše ceste ne bodo zaenkrat še asfaltirane, vsaj to naj se bere na njih, da čuje nad njimi skrbno oko naše države in da privošču domačinom in tujcem na njih povsem varno vožnjo.

Katere ceste pa naj bi bile takole v dobrem stanju?

Po možnosti vse brez izjeme. Predvsem glavne prevozne ceste, ki vežejo našo državo z drugimi državami. Recimo: Ljubljana—državna meja proti Postojni in proti Spilju, cesta ki veže našo Gorenjsko z Zagrebom in še naprej z Beogradom. Potem ceste v tujko prometnih krajih. Zlasti povsod tam, kjer tuje v večjem številu prestopajo naše državne meje. Saj vidimo, da še kmet tam njive bolje obdela, kjer več ljudi mimo hodi. Ze ve, zakaj.

Posvetimo torej našim cestam več pozornosti, kakor smo jo jim naklonili dosedaj. Nikar ne hodimo okrog njih s tistim ozkosrčnim: »Za nas so že dobre, kdor pa hoče boljših, naj si jih pa sam naredi!«

Zavedajmo se, da so v dobi avtomobilskega prometa naše ceste žile dovodnice, ki prinašajo našim državljanom in državi sami precejšen del blagostanja.

Čimprej pa se dvignimo tudi toliko, da bomo z modernizacijo cesta odstranili z njih tudi oblake prahu, ki sedaj marsikje zagrnjuje naše ceste v neprodne oblake in megle in poplavljajo stanovanja ob cestah, vrtove in naše nasade s celimi kupi nezdravoga prahu.

Končavam z enc. samo željo: naj bi te besede ne bile samo glas vpijočega v puščavi.

KAJ JE NOVEGA

ZAHVALE

Podpisana pogorelca Indol Alojz, posestnik na Vačah, ter Vrtačnik Marija, zasebnica na Vačah, sva prejela od uprave »Domoljuba« vsak po 1000 (en tisoč) dinarjev požarne podpore. Izrekava s tem vrlému »Domoljubu« najjino iskreno zahvalo! Kako prav nama bo prišel ta denar!

Vače, 17. marca 1938.

Vrtačnik Marija, l. r. Indol Alojz, l. r.

***

Podpisani Hočevar Janez, posestnik v Budganji vasi št. 11 spričujem, da sem resnično prejel od uprave »Domoljuba« znesek 1000 din (en tisoč dinarjev) kot požarno podporo, ker mi je dne 10. majnika 1937 pogorela stanovanjska hiša.

Upravi lista se za to podporo, ki mi je silno prav prišla, lepo zahvaljujem in obljubljam, da hočem vedno ostati zvest »Domoljubu«, kakor je on zvest svojim naročnikom.

V Budganji vasi, dne 18. marca 1938.

Janez Hočevar, l. r.

OSEBNE VESTI

d Skofijski letopis. Upokojen je bil kancler (ravnatelj) škof. pisarne msgr. Josip Dostal; na njegovo mesto pa je bil postavljen dosedanj vršilec dolžnosti Jožef Jagodic, ki je bil obenem imenovan za pravega konzistorialnega svetnika. Imenovan je bil za škof. cenzorja knjig in tiskovin dr. Janez Kraljič, semen. spiritual v Ljubljani. Premesčena sta bila kot kaplana: Ivan Fink iz St. Jerneja v Smihel pri Novem mestu in Alojzij Fister iz Gorij v St. Jernej. Upokojen je bil Jakob Razborssek, župnik v Tunicah.

d 90 letnico rojstva je praznoval ugledni mož Jože Novak v Prikrnicah pri Moravčah. Živel!

d 80 letnico rojstva je praznoval velik prijatelj »Domoljuba« Franc Klančičar iz Ljubljane. Še mnogo zadovoljnih let!

d 70 letnico rojstva je slavil te dni bivši ravnatelj zavoda za duševne bolnike na Studencu pri Ljubljani dr. Štefan Divjak. — Bog obrani jubilaranta še mnogo let!

d 70 letnik je postal konzistorialni svetnik prof. Jožef Kardinar v Celju. Na mnoga leta!

d Osmi križ še prenaša poduradnikova vdova Josipina Kumpova v Kranju. Bog jo živi še mnogo let!

d Novi nemški konzul za področje Slovenije dr. Freund, je od avstrijskega konzula v Ljubljani že prevzel posle.

d Kaj si vse upajo. Kmet Milorad Rajič v vasi Drenovcu pri Daruvarju je ležal na smrtni postelji in zaprosil duhovnika. To je slišal tudi delavec Jakob Pocrnič, ki je nekje iztaknil duhovniško obleko in prišel k bolniku. Kmalu po izpovedi je Rajič umrl, nato pa so po vasi začeli govoriti, kakšne pregrehe so težile rajakega. Neslana šala je prišla na dan, ko so zanje izvedele oblasti in uvedle pretekavo proti Pocrniču, ki se ni nič pomišljal izvršiti tako bogosletno dejanje.

DOMAČE NOVICE

d Pomagajte dekliskim krožkom! Častna dolžnost odborov Prosvetnih društev je, da gredo pri nabavi novih dekliskih krojev kolikor mogoče dekliskim krožkom na roko, bodisi da jim pomagajo iz društvene blagajne ali pa posredujejo za posojilo in s tem omogočijo nabavo kroja na obroke.

d Nekaj, kar vsak ne bo odobral. Ono noč je splavala po Dravi pojedina, ki bi bila primerna tudi za slovitega sladokusca Luculla. Za 50.000 dinarjev najfinejših jedil so zmatali v Dravo, med njimi izbrano pripravljene morski raki, ribe, pečenke, divjačina, močnate jedi, omake, skratka jedi kakor jih je še menda malo Mariborčanov videlo na svoji mizi. Ta jedila so bila razstavljeni na sloviti mariborski kuharski razstavi en teden. Ker so bila sedaj menda neužitna, so jih razstavljalci uničili na ta način, da so jih zmatali v Dravo. Ali bi razstava ne mogla trajati samo nekaj dni in bi tako tudi reveži imeli kaj od nje!

d 34. svetovni eharistični kongres v Budimpešti, 25.—26. maja 1938. Čas za priglaševanje romarjev na kongres je podaljšan do 31. marca.

d 824 milijonov dinarjev so poslali v zadnjih štirih letih naši izseljenci svojcem v staro domovino.

d Prazgodovinska najdba. Te dni smo čitali, da so pri Kamniku odkrili orjaško okostje neke predpotopne zverine. Strokovnjak Herfort je povedal, da sicer še ni ugotovljeno, kakšne živali so odkrili v novi strugi Nevljice, vsekakor pa je to zelo zanimiva najdba. Herfort je 15. marca videl samo nekaj doslej izkopanih kosti. Kost, katera je baje 12 kg težka, je na prošnjo župana Novaka shranil Sadnikar in je Herfort ni videl. Videl pa je del kolenske kosti, katera je kakih 75 cm dolga in v kolenu približno 30 cm debela. Vendar je večina te kosti še v ilovici ter še ni spravljena vsa na dan. Dalje je videl Her-

P54

Polkuzite WRIGLEY (Right) gumo za žvečenje. Ugoden okus vam bo prijeten. Odlia za za zobe in prebavo.

A. Ozmo, Zagreb, Vialka 72/a.

fort del odlomljenih reber velike živali. Ta odlomljeni del rebra je kakih 5—7 cm širok, dolg pa 60—70 cm. Za kopanje in za raziskovanje bo treba biti dobro opremljen, ker je v dnu blato in voda. Okoli najdišča, kjer so kosti, se vidi okrog in okrog črna plast v sicer sivi ilovici. Tista črna plast bi utegnila biti razpadlo mišičevje in koža ter dlaka živali, od katere so te kosti. Verjetno je, da je žival mamut. Za trdno se bo ta stvar ugotovila v teku raziskovanja.

— Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušnim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefovce grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in čreveh, pa pijejo »Franz-Josefovce vodo so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. rez. 8. br. 2047/35.

d 30. junija 1938 mine sto let, odkar se je rodil pokojni kardinal Missia.

d Italijanska razstava v Belgradu. Cel vagon najbolj dragocenih del italijanskih slikarjev in kiparjev so pripeljali v Belgrad. Slike in kipi predstavljajo veliko vrednost ter so zaradi tega prevoz posebno pazljivo organi-

Katoliška mladina kliče

Ni še vse narejeno, čo z nami simpatiziraš, če rad posečaš naše prireditve, če si vesel naše rasti. Ne smeš hoditi ob strani. Ni več čas za to. Kdor je naš, gre z nami. V vrsto stopi in z nami zapoje, se z nami bori in z nami trpi! Nikoli ga ni strah našega imena. Z nami vred je ponošen nase in na nas.

Po mnogih letih prisiljenega molka, po sedmih letih spanja vstajajo pomlajeni v novo življenje naši mladinski pokreti, naša fantovska in naša dekliska zveza. Naše vrste se množe. Vsak dan pristopajo novi člani in nove članice.

Naše delo se pogloblja. Vse je bolj časovno primerno, vse bolj na resnično življenje prilagodeno, kakor je bilo to nekda. V naših vrstah umira modrovanje, nekaj velja samo praktično življenje na zdravih osnovah.

Naše vrste zato ne smejo biti mahedrave in razčlenjene. Strumno kakor borec v eni vrsti gremo onega duha zmagi za pravično stvar nasproti.

Enotnost duha, enotnost smeri, udarnost pokreta pa mora poenotiti enotnost v znanosti. Potrebujemo štristopov, potrebujemo množico uniformiranih mož, fantov in deklet. Imeti jo moramo in imeli jo bomo, ker jo hočemo.

Hočemo pa zato, da sleherni katoliški zavedni član in sleherni katoliška zavedna članica slovenske narodne skupnosti stopa v teh vrstah.

Napak bi bilo, če bi samo naša mladina v mislih stopala v naših bojnih vrstah. Vanjo morajo naši starejši kulturni in prosvetni delavci, naši občinski odborniki, naši župani, oblastni svetniki, naši šolanci. Nikdo naj se ne izmika; kjer stopa v kroju minister dr. Krek, tam more stopati tudi vsakdo drugi izmed nas...

Ceprav krog zahteva denarnih žrtev in zaradi časti pokreta strogoga reda, naj ne bo nikogar med nami, ki bi teh žrtev nase rade volje ne vzel, če mu je to vsaj malo mogoče.

zirali in poskrbeli tudi za varnost pred morebitnimi tatovi. Vgao so spremljale posebne straže. Vse umetnine so namestili v muzeju kneza Pavla, kjer bodo v kratkem odprli reprezentativno razstavo Italijanskih mojstrov. Razstavo organizira italijanski profesor Barbantini.

Šmarince. Pisatelj lanskih šmarinc »Lepa si roža Marija« bo do srede aprila tega leta postal tudi letos svoja nova šmarince: »Dež za soncem...«, kjer obravnava in z lepimi zgledi pojasnjuje žalostne in vesele dogodke iz življenja naše nebeske Matere. Mehko vezana knjiga stane s poštnino vred 16 din, če se naroči z navadno dopisnico vsaj do 25. marca, pozneje bo stala 19 din. Naslov: Vekoslav Skuhala, župnik v Hajdini pri Ptuj.

d Tako je prav. Te dni je ban dr. Marko Natlačen odredil, naj se pri okrajnem načelstvu v Radovljici skliče v najkrajšem času zborovanje okrajnega cestnega odbora, na katerem naj bi se razpravljalo o odpravi mostnine pri savskem mostu na Otočah. Na zborovanju bodo zastopane prizadete občine Radovljica, Brezje, Ovišje, Kropa in Kamna gorica. Zastopniki občin se bodo razgovarjali o prispevnem razmerju občin za vzdrževanje mostu. S prispevki občin bi bilo namreč lahko vzdrževati savski most in bi se nato mogla ukiniti mostnina. Upajmo, da se bodo občine zedinile, da bo mostnina odpravljena, ker res ne gre, da bi romarji, ki prihajajo iz vseh delov Slovenije na Brezje, morali prispevati za vzdrževanje mostu, ki služi v prvi vrsti gospodarskim namenom prizadetih občin.

d Bolgarski rudarji v Sloveniji. Te dni se je pripeljalo v Ljubljano 80 bolgarskih rudarjev, da si ogledajo naše rudnike. Pri tej priliki je bolgarski časnik Gjurgiev povedal nekatere zanimivosti o rudniku Perniku v Bolgariji. Ta rudnik je postal l. 1925 državni rudnik in je zaposlenih v njem 5500 do 6000 rudarjev. Rudnik ima šest nadstropij pod zemljo in eno na površju ter se njegova letna proizvodnja giblje okrog poldrugega milijona ton. V socialnem oziru so razmere tamkajšnjih rudarjev ugodne. Imajo brezplačno stanovanje, delovno obleko, kurjavo in razsvetljavo ter zdravniško pomoč. Srednja meza znaša ob osemurnem delovniku 60 do 80 levov dnevno (40 do 50 din), kopači pa zaslužijo 100 do 120 levov dnevno (70 do 80 din). Poleg tega so vsi rudarji in uradništvo rudnika udeleženi tudi pri čistem dobičku in

Naš največji sovražnik

Nasprotnik povesod dela neutrudljivo po načrtu. Povesod se skriva za ista gesla, iste smeri. Vsi levčarski in njim tudi z desnice naklonjeni listi in pokreti delajo skupno reklamo. Za istim obzidjem skriti v skupnem taboru ljudske fronte mečejo na nas ogenj in žveplo. Danes ima zalo naš narod samo enega resničnega sovražnika — marksizem. Ko je te dni preprost delavec zapisal na rdečo volivno glasovnico: »Vi, marksisti, ste smrt za slovenski narod, je to resnico v živo zadel.

Ta marksizem vstaja v ljudskih frontah,

v strnjjenih vrstah vseh različnih raznobarnih pokretov. Velika zabloda je to, v jedru izprijena in ni mogoče njeno ozdravljenje. Kakor se hudič ne izprobrne in ne sprejme Resnice, tako se tudi zli duh zgrešenih pokretov skupne smeri ljudskih front nikoli ne bo vrnil prostovoljno na zdravo pot življenja.

Nobenega deleža torej ne more imeti s temi pokreti veren katoličan. Naj ga tudi nima: Senco slabega povesod puščajo za seboj in morijo zdravo življenje, ker se za njimi skriva boljševiški komunizem.

je bilo konec lanskega leta razdeljenih med nje 19 in pol milijona levov. V varnostnem oziru so rudniške naprave najmodernejše opremljene in so nesreče zelo redke.

d Če po nedolžnem sediš — denar dobiš. Zidarskega mojstra Stevana Dera iz Velike Kikinde je sodišče obsodilo na več mesecev zapora. Ko je Der kazen prestal, se je pritožil na prizivno sodišče in potem še na najvišje sodišče. In res je to zadnje sodišče ugodilo njegovi pritožbi in obsodbo razveljavilo. Obenem je Deru prisodilo po 45 din za vsak dan, ki ga je moral po nedolžnem presedeti v zaporu. Der je prejel 8955 dinarjev.

d Bolniki so povesod. Zato je potrebno, da se pazi na urejeno prebavo. Zdravniki priporočajo »Darmol« odraslim in otrokom. Tudi pri večkratni uporabi ne nastopa navada. Uporabljajte pri zaprtju dobro odvajalno sredstvo. Dobi se v vseh lekarnah. Reg. 25.801/37.

d Vse gro, samo začeti je treba. 64 milijonov odškodnine je plačal v štirih letih zavod za zavarovanje poljskih pridelkov proti toči v savski banovini. Take vrste zavod je bil najprej ustanovljen v primorski banovini, za njim pa še v savski. Količnega pomena in koliko koristi imajo kmetje od te ustanove, pač najbolj zgovorno pričajo visoke številke odškodnin. Samo lani, ko ga skoraj ni bilo kraja v banovini, kjer ne bi toča uničila večji del pridelkov, je zavod izplačal odškodnino 80.000 din oškodovanim kmetom. Zavod je svoje obveznosti poravnal, četudi mu banovina ni dala nobenih podpor.

d Kmetije hočejo postati rudarji. Nekaj kmetov v občini Severin pri Bjelovaru je od-

krilo velike količine premoga. Že pred 40 leti so opazili, da voda odnaša koščke premoga izpod zemlje. Sedaj so ugotovili, da je žila premoga dolga okrog 12 km. Premog je črn in prav dobro gori. Kmetje so se sedaj obrnili na razne »podpalčnike«, katerim hočejo prodati svoja zemljišča, sami pa želijo postati rudarji v novem premogokopu.

d Brezposelnost se zmanjšuje. V Splitu je te dni bilo zasedanje osrednjega tajništva Delavskih zbornic. Delavske zbornice so izdale komunikate, v katerem obravnavajo razna važna vprašanja. Predvsem zahtevajo delavske zbornice skrčenje delovnega časa ter ugotavljajo vpliv uredbe o minimalnih mezdah, ki je povéčini ugoden za delavstvo, vendar se ponekod ne izvaja dosledno. V Jugoslaviji je bilo lani prijavljenih skupno 484.000 brezposelnih, od teh je 83.000 žensk. V Sloveniji je bilo prijavljenih 42.000 brezposelnih, oziroma takih, ki so iskali delo.

d Sta zašla v Jugoslavijo. Poljski balon se je spustil te dni v vasi Medjedja blizu Sarajeva. Izstopila sta dva poljska častnika, ki sta dejala, da sta zašla v Jugoslavijo namesto na Bolgarsko. Njun polet je imel zgolj znanstven namen. Naše oblasti bodo balon odpremile na Poljsko.

d Pri zaprtju ali pa pri motajah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravnega »Franz-Josef« vode

d Nepoboljšljivi grešniki. Žalostne vrste prvenstva ima banaška vas Crepaja. Vseh prebivalcev je nekaj nad 5000, vendar je med njimi nič manj kakor 200 divjih zakonov. V vasi je že dolga desetletja udomačena razvada, da se sploh ne ženijo, temveč žive kar v divjih zakonih. Kljub prizadevanju oblasti, da bi se ta nemoralna zalega odpravila, se število divjih zakonov kar noče zmanjšati. Nazadnje je oblast posegla po zadnjem, namreč po kaznih. Tudi to ni pomagalo, čeprav so samo v enem letu plačati na globah nad 100.000 dinarjev.

d Po šest prstov na vsaki roki in na vsaki nogi ima Ivan Cirkovič Šesta v Rumi. Cirkovič je znal izrabiti svojih šest prstov samo v slabe namene. Imel je prijatelja, s katerim je največ pohajkoval ali pa hodil po podeželskih gostilnah in kazal svoje preste. Ko so vsi gostje napeto buljili v njegovo roko, je njegov prijatelj hitel od plašča do plašča in pridno praznil žepa. Trije je dolgo uspeval, nazadnje pa je vendarle prišlo vse na dan. Šesta je moral v zapor.

d Posledice nepravilne vzgoje. 14 leten deček se je obesil samo zato, ker mu oče ni hotel kupiti tamburice. Deček se je pisal Vinko Novak, doma pa je bil iz vasi Temerin blizu Novega Sada. Dečka so starši od mladih nog vzgajali tako, kakor da ni rojen za

Kakšno doto je prinesla Avstrija Nemčiji

Nova Nemčija bo štela s priključitvijo Avstrije 75 milijonov prebivalcev in bo merila 554.500 kvadratnih kilometrov.

Avstrija je poleg bremen prinesla Nemčiji tudi lepo doto, namreč 2.006.000 hektarjev obdelanega polja, 2.227.000 ha travnikov in pašnikov, 133.000 ha vinogradov-sadovnjakov in vrtoev ter 3.147.000 ha gozdov. REI je Avstrija pridelala okroglo 500.000 ton, pšenice do 400.000, ječmena do 250.000, koruze do 125.000, krompirja do 3 milijone ton, sladkorne pese do 1 milijon ton in vina okroglo 1,5 milijona hektolitrov. — Konj je bilo v Avstriji 250.000, rogate živine 2,5 milj., svinj 2 milj., ovac 250.000, koz pa 200.000 glav.

V rudništvu je avstrijski doprinos v nemško državo zelo pomemben. Tako je Avstrija producirala 1936. 244.000 ton črnega premoga, nad 8 milj. ton rjavega premoga, železnih

in manganskih rud pa poldrug milijon ton letno. Magnezita pol milijona ton, bakrene rude 125.000, svinčene in cinkove rude do 150.000 ton. Vseh rudnikov v obratu je v Avstriji 67 z 20.000 delavci. Vrednost letno rudniške proizvodnje je dosegla skoraj 100 milijonov šillingov ali skoraj ono milijardo dinarjev. Cementa je Avstrija izdelala 800 tisoč ton.

V svojih plavžih je Avstrija izdelala nad 3000.000 ton železa, nad pol milijona ton surovega jekla. Prižganih je bilo 9 visokih peči.

Železnice je imela Avstrija 6710 km, Nemčija pa jih je imela 60.000 km. Železniških voz je Avstrija izročila skupnemu prometu okrog 7000 osebnih, 84.000 tovornih voz in 2500 lokomotiv, od katerih jih je nad 200 električnih.

kmeta, temveč za nekaj višjega. Vsako željo so mu izpolnili in ga oblačili po mestnem kroju. Dečku kljub največji potrebi ni bilo treba prijeti za nobeno delo. Postopal je okoli ter pripravil svojim staršem marsikatero bridko uro. Pri vsem tem ni čudno, če se je čutil silno užaljenega, ko mu oče ni hotel kupiti tamburice. To je bilo edino, kar so mu starši v življenju odrekli. Šel je in se obesil.

d Podgane so se lotile koz v hlevu revnega kmetiča Bogdana Reljiča blizu Bosanskega Grahevega. Kmetič je imel deset koz, ki so dajale večji del hrane za njegovo družino. Zjutraj pa je Reljič opazil, da dve kozi krvavita. Obe sta bili obgrizeni, v eno se je podgana zagrizla prav do hrbtenice, grizla še dalje, dokler ni prišla do kosti. Ker ni mogla več nazaj, je poginila. Težka je bila en kilogram. Obe kozi sta kmalu poginili.

d V Italijo! Sveta gora, Gorica—Trst in Padova—Benetke: dva romarska avtoizleta 25.—27. marca in 7.—9. aprila; različne, znižane cene. Zahtevajte takoj brezplačna navodila pri »Družini božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

d Bata bo zidal palačo. Ljubljansko mestno županstvo je vložilo na tehnični oddelk banke uprave načrte za palačo, ki jo namenava zidati tvrdka Bata v Ljubljani ob Selenburgovi in Aleksandrovi cesti. Na predlog tehničnega oddelka je ban dr. Marko Natlačen te dni podpisal gradbeno dovoljenje za palačo po priloženih načrtih. Po teh načrtih naj bi palača dobila tudi kavarno. Z izdajo gradbenega dovoljenja seveda še ni rešeno vprašanje kavarniške koucejsije, temveč samo to, da glede na načrte za gradbenotehnične plet proti izvršitvi ni nobenih pomislekov. Vprašanje kavarne same, katere koncesija se dovoljuje po obrtnem zakonu, pa je še nadalje ostala odprto vprašanje.

d Sprejem v občo državne bolnišnice v Ljubljani omejena. Zaradi nujno potrebnega čiščenja na kirurških oddelkih tujkajnjega zavoda se bodo prihodnjih 10 dni na omenjena oddelka sprejemali samo bolniki, pri katerih bi izostanek takojšnjega posega utegnil imeti ugodne, nepopravljive posledice. Nadalje se bo iz tehničnih upravnih razlogov splošen sprejem bolnikov tudi na druge oddelke tujkajnjega zavoda omejil na najnujnejšo službo. Prebivalstvo zlasti iz bolj oddaljenih krajev se zato resno opozarja, da ne bo imelo nepotrebnih izdatkov, naj se obrača neposredno do uradnih in zasebnih zdravnikov, če gre za večdnevno zdravljenje, pa naj se dajo bolniki sprejeti v manjše bolnišnice svojega okoliša. — Uprava obče državne bolnišnice v Ljubljani.

d Deseti vinski sejem s vinsko razstavo, ki ga je priredila Vinarska podružnica v Ljubljani, je lepo uspel. Razstavljenih je bilo 138 vzorcev vina, ki so oblikovalcem zelo ugajali. Vinogradniki in razstavljalci so bili tudi z materialnim uspehom zadovoljni, saj so prodali okrog 700 hl vina, po večini domačim kupcem. Cene vinu so se gibale: za mešana vina 5 do 6 din, za odbrana pa 6 do 8 din za liter.

d Za prelepo romanje na Trsat in na prekrasni otok Rab in k M. B. Zdravja v Split—Hvar dobi vsakdo navodila s slikami brezplačno pri »Družini božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

Oglas je reg. pod S. Br. 181 od 1. III. 1937

IZ DOMAČE POLITIKE

d Minister dr. Krek o majske deklaraciji. Opozicijski poslanec Kosič je te dni v svojem govoru v skupščini hotel zmanjšati pomen majske deklaracije za naše zedinjenje. Minister dr. Krek je zelo slabo poučenemu poslancu takoj povedal tudi tole: 1. Majska deklaracija je bila sestavljena v sporazumu in soglasno z vsemi načelniki slovenskih klubov v tedanjem dunajskem parlamentu; 2. nadškof dr. Jeglič je podpisal majske deklaracije naprošen od vseh slovenskih političnih načelnikov brez ozira na desnico in levo, kot prvi, in za njim so jo podpisali tudi ostali predstavniki političnih organizacij. Na tej deklaraciji je tudi podpis voditelja tedanje narodno-napredne stranke, ki je danes sestavni del JNS, bivšega ljubljanskega župana dr. Iv. Tavčarja. Na podlagi te majske deklaracije so se vsi Slovenci združili in so sprejeli kot skupno podlago za veliko narodnostno propagando. Pravo zmago slavje jugoslovanske, ne samo slovenske misli, je bilo, ko je sedanja dvorna dama kraljice Marije gospa Tavčarjeva izročila dr. Korošču podpise iz vse Slovenije. — Kratko in odločno izvajanje ministra dr. Kreka je v dvorani izzvalo živo odobravanje.

d Proračun ljubljanske občine je pristojno ministertvo potrdilo s spremembo, da se ne bo na premož obiral noben povisek dosejanje trošarine, kar je tudi brez tega proračun uravnovešen. Letošnji proračun ljubljanske občine pomeni znatno olajšavo pri raznih trošarinskih točkah. Te olajšave znašajo nad en milijon dinarjev in se v glavnem nanašajo na živila, kakor poljske pridelke, sadje, mast, prašiče itd. S tem bo zelo ustrezno konsumentom in okoliškim prodajalcem. Znižana je tudi trošarina na nekatere surovine, ki jih potrebujejo obrtniki, in pa na gradbeni material. Nad en milijonski izpadek, ki ga bo utrpela ljubljanska občina, pa bo občina krila s poostreno kontrolo v izvajanju trošarinskega pravilnika, s čimer hoče občina tudi docela zatreti tihotapstvo in zavarovati zakonito trgovino.

— Pri neredni stolici, napetosti črev vsled zapeke prav odlično odvajna naravna »Franz-Josefovca« gretna voda zaostanke probave nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefovca« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih.

Reg. po min. rep. pol. in nar. zdr. S-bi. 15483, 25. V. 33.

d Tri milijone besed so izgovorili vsi narodni poslanci v belgrajskem parlamentu v času razprav o državnem proračunu. Razprava je trajala 399 ur, nastopilo pa je 909 govornikov. Vse govore so skupščinski stenografi morali stenografirati in jih potem izdiktirati na stroj. Teh beležk je za 10.213 strani. Vseh sej skupščine je bilo 78. Poleg skupščine je proračun obravnaval še skupščinski finančni odbor. Ta je imel vsega 49 sej, ki so trajale skupaj 152 ur. Govorilo so 404 poslanci, in sicer v načelni debati 43, v podrobni pa 361. V finančnem odboru je bil proračun izglasovan z 18 proti 13 glasovom. Najbolj zgovoren je bil poslanec Voja Lazič, ki je stopil na govorniško tribuno nič manj kot 80 krat. Nič čudnega zanj, saj je on edini poslanec, ki mu še nikdar ni bil zapisnik prejšnje seje povšeči. Ali je imela država od ogromne večine praznega, a drago plačanega besedičenja kaj koristi, je seveda drugo vprašanje.

d Jasna dr. Stojadinovičeve besede. Naš ministriški predsednik dr. Stojadinovič je te dni v belgrajskem senatu povedal tudi sledeče: Pred združitvijo Avstrije z Nemčijo mi je vodja rajha kancler Hitler izrečno podčrtal željo Nemčije za obstoj močne in krepke Jugoslavije. Prav tako so nam uradni zastopniki Nemčije tudi po združitvi potrdili načelo popolne nedotakljivosti jugoslovanske meje z Nemčijo. — Najboljša poročstva za Jugoslavane na Koroškem misli naša vlada, da jih bo mogla dobiti v prijateljskem razmerju med Nemčijo in našo državo. Vsa vprašanja, ki se bodo pojavila, se bodo, prepričan sem, urenila na prijateljski način. — Zastran češkoslovaške republike imam poročilo, da je Nemčija dala potrebne izjave, ki so delovale zelo pomirljivo in ugodno na češkoslovaško vlado.

d V zvezi z zadnjimi dogodki v Avstriji raznašajo nekateri lažnjive vesti, ki bi povzročile lahko vznemirjenje. Zato razširjevalce takih vesti kratkomejno naznanite merodajnim

Vsak umni gospodar uporablja

HIPOLIN

ki ozdravlja zanesljivo vse odliške, hule in rane konj in govedi na prsih, plečih, tihniku in hrbtu. Cena tubi Din 25.—. Pri predplačilu zneska (lahko tudi v znakob) poštnine prosto.

Lekarna pri »Sv. Rok«

Mr. ph. Slavko Hočevar

Ljubljana-Siška

Telefon 34-61

VINA

prvovrstna po najugodnejših cenah kupite pri
CENTRALNI VINARNI v Ljubljani

Še je čas

ampak prav skrajni — za plačilo naročnine za leto 1938. Zamudniki, ki želite prejemati list še nadalje, poravnajte naročnino nemudoma vsaj za pol leta!

oblastem, ki bodo postopale po zakonu in odločno preprečile vsako ribarjenje v kalnem.

d Glasilo JRZ »Samouprava« piše med drugim tudi sledeče: »Izjave pristojnih činiteľjev nemškega »rajha« v pogledu nedotakljivosti sedanjih mej proti Italiji in Jugoslaviji ne zapuščajo v tem pogledu nobenega dvoma. Zato bodo razmere med Nemčijo in kraljevino Jugoslavijo ostale dobre in prijateljske tako jutri, kakor so bile tudi včeraj.«

d Vrnil se je še živ. Voditelj levega krila zemljoradniške stranke dr. Dragoljub Jovanovič, ki je nedavno obiskal Pariz in nato še rdečo Španijo, se nahaja spet v Jugoslaviji. Te dni se je pokazal v Zagrebu in se udeležil pogreba tajnika, dr. Mačkove politične pisarne prof. Jakoba Jelašiča. To priložnost je Jovanovič porabil in se sestal s prvaki KDK, nazadnje pa je obiskal tudi dr. Mačka. Se je hitro vrnil. V rdeči Španiji pač ni tako fletno kot pri nas...

d Ljudje, ki bi radi v kalnem ribarili so raznesli te dni vesti o številnih aretacijah koroških Slovencev. Zdaj jugoslovanski konzulat v Celovcu uradno poroča, da je bil od Slovencev v Koroški Avstriji aretirani edini Ivan Poljanec, župnik v Škocijanu pri Dobrlivasi, in sicer iz razlogov, ki niso v zvezi z njegovim narodnim delovanjem. Niso aretirani zlasti stolni kanonik Valentin Podgorc, župnik v Hodišah Ivan Starc, župnik v Globasnici Sekel, stolni kanonik dr. Rudolf Blüml in urednik »Koroškega Slovence« Zwitter, kakor so to pogrešno objavili listi. Prof. dr. Franc Tišler je bil priprt samo pol ure, nato pa izpuščen z opravičilom, da se je zgodila pomota.

NESREČE

d Velik ogenj je uničil deset hiš v Prevljah v Srbiji. Ogenj se je pojavil v kovačnici, odkoder se je naglo razširil na sosednje hiše. Vse se je tako naglo zgodilo, da niso mogli gasilci nič pomagati. Pri gašenju so se trije meščani hudo opekli.

d Gospodarsko poslopje so uničili ognjeni zubli posestniku Nikolaju Križancu pri Svetem Lovrencu na Dravskem polju. Zgorela je tudi poleg stoječa sosedova lesena stanovanjska hiša.

d Vsem je še v spominu huda nesreča, ki se je pripetila pred časom na cesti med Pokljuko in Gorjami. Zahtevala je tri žrtve: na mestu je bil mrtev hotelir Ivan Kenda, v bolnišnici je podlegel poškodbam blejski trgovec Jakob Kunstelj, pozneje je umrla tudi ponesrečena Verica Sodja. Glede navedene nesreče je bil te dni pred ljubljanskim sodiščem obsojen šofer Marjan Sušnik na štiri mesece zapore, nepogojno, dalje v plačilo stroškov kazenskega postopanja in v plačilo povprečnine 250 dinarjev.

d Gospodarsko poslopje je zgorelo posestniku Jakobu Predikatu v Sp. Gorici pri Račah. Pri tem je bilo upepeljeno tudi gospodarsko poslopje posestnika Ivana Potiska. —

V Podovi pa je uničil ožen gospodarski poslopji posestnika Franca Praunspergerja in Franca Damjana. — V Celju so pokopali Antonijo Singer roj. Gorše. — V Laškem so spremili k večnemu počitku posestnika Mihaela Kobaleta.

d 6 poslopij je upepelil požar v Zagorju pri Pilštajnu. V nevarnosti je bila cela vas, tudi šolsko poslopje. Čast gasilcem!

d Velik požar je divjal v Zagorju pri Pilštajnu. Posestniku Ivanu Ivačiču je zgorela hiša in vsa gospodarska poslopja, sosedu F. Gračnerju pa dvoje gospodarskih poslopij.

d Živa je zgorela. Pred kratkim je v Hramšah v Galiciji pri Celju grabila po pobočju hriba 73 letna Miklavžin Marija, doma iz St. Janža na Vinski gori. NAGRABLJENO listje je spravila na kup ter znosila na svojo cvetlično gredo, s katero je imela vedno izredno veselje, z namenom, da tam to listje zažge ter s tem zemljo pognoji. Ko pa je listje začelo goreti, se ji je zaradi nepredvidnosti vnela obleka ter je bila uboga ženica hipoma vsa v plamenu. Ker v bližini ni bilo nobene pomoči, je reva obleka popolnoma zgorela in ona je seveda dobila zelo hude opekline ter je umrla.

d Ni bil dovolj zavarovan. Voznik Alojz Kotnik iz Legna pri Slovenjem Gradcu je peljal iz kamnoloma kamenje s parom konj. Naenkrat se je privalila po hribu nizzdol velika skala in padla naravnost na oje med konja z vso silo. Enemu je presekal vrat in je na mestu izkrmavel, drugemu pa je zlomila nogi in so ga morali takoj zaklati. Sreča v nesreči je, da je voznik nekoliko zaostal za vozom. Škode je 4500 din, ker je tudi voz precej razbit. Vzrok nesreče je baje, ker kamnolom ni bil dovolj zavarovan.

d Do tal je pogorela hiša in gospodarsko poslopje posestniku Janezu Prelogarju na Selski gori pri Mirni.

d Ogenj je uničil gospodarsko poslopje posestnika Flajšena na Črešnjevcu pri Kostanjevici.

d Zopet požar na Vačah. V okolici Vač je v kratkem času pogorelo več hiš ter je bilo povsod ugotovljeno, da je bil oženj podtaknjen. Orožniki skrbno zasledujejo, vendar po-

Pozor!

Darmol, sredstvo za odvajanje se često polverja. Radi tega pazite pri nakupu, da nosi vsaka tableta besedo Darmol in zarezo v obliki črke T. Zahtevajte samo originalni Darmol.

DARMOL

Reg. rep. S. št. 1000/34

žigalca še niso mogli dobiti v roke. Najbrž je ista zločinska roka v noči od sobote na nedeljo 13. marca s kakšnim eksplozivnim sredstvom zanelila okrog pol treh zjutraj ožen na gospodarskem poslopju posestnika Klinca Jožefa na Vačah št. 9, ki je bilo s slamo krito. Ker je bil oster veter, je oženj takoj zajel tudi Klinčevo hišo, in se trenutno razširil na sosednjo hišo št. 6, ki je last župne cerkve na Vačah. Veter je iskre zanašal z naglico naprej ter se je oženj razširil na gospodarsko poslopje (skedenj, šupa in svinjak) posestnika Indolfa Alojzija na št. 8. Požar je še uničil Indolfovo hišo, sušilnico ter precej sadnega drevja posestnika Končarja Jakoba. Na kraj požara so takoj prihiteli gasilci z Vač, kmalu za njimi so se pripeljali vrli gasilci iz Hotiča, toda zaradi silnega vetra niso mogli rešiti gorečih poslopij, od katerih so ostale le gole stene, ker so bila vsa poslopja krita s slamo, razen Indolfove hiše.

d Razne nezgode. Pri padcu si je zlomil roko 10 letni Dragomil Horvatec iz Zgornje Šiške. — Na Teznej pri Mariboru se je igral 17 letni posestniški sin Stefan Krameršič z revolverjem, ki se je nenadoma sprožil in fantu prestrelil roko. — V Bukovžlaku pri Celju je zagrabil stroj za nožo 28 letnega delavca Zdolska Mihaela in mu zdrobil stopalo. — 48 letni Franc Pančur, hlapec iz Kamnika, je padel pod voz. Pančur ima zlomljeno ključnico in še druge notranje poškodbe. — V občini Begunje na Notranjskem se je hudo ponesrečila 61 letna posestnica Marija Škerlova. Zbirala je dračje ter ga zažigala, pri tem pa je zažgala še travo. Plamen je objel Škerlovo ter ji povzročil opekline po vsem telesu. — V Zelimljah pri Igu so fantje in moške v petek

Nemci si na meji vrhu Brennerja z Italijani prijateljko segajo v roke

RAZGLED PO SVETU

Bratomorna vojna v Španiji

Francova ofenziva na aragonski fronti, katere prvi del se je končal z zavzetjem Caspeja, beleži velike uspehe. Nacionalisti so zavzeli 98 večjih naselij in 100 drugih manjših vasi. Osvojenozemlje dosega šest tisoč kvadratnih kilometrov površine s prebivalstvom, ki presega 160.000 duš. Nacionalisti so v globino napredovali za 90 km. Zajeli so 76 topov, 56 tankov ter 11 protiletalskih topov. Sestrelili so 35 nasprotnih bombnih letal. Plen na puškah in strojnicaš še ni bil preštet.

Cete generala Jagveja so zavzele važne postojanke vzhodno od Caspea. Republikanci so se čvrsto upirali in so mogli nacionalisti položaj zavzeti le postopoma. Pri vojnih operacijah je živahno sodelovalo tudi letalstvo. Cete republikanske vlade so imele težke izgube. Po tem novem uspehu generala Franca so zdaj njegove čete okoli 15 km od katalonske meje. Po zadnjih vesteh je sv. oče baje posredoval, naj bi se mesto ne bombardiralo.

Vojna na Daljnem vzhodu

Bitka na odseku Tiencin-Pukeu v bližini japonskih postojank pri Hsuhsaufo se razvija v eno največjih bitk v sedanji kitajsko-japonski vojni. Računajo, da na obeh straneh sodeluje v bitki po 150.000 vojakov. Japonske in kitajske čete neprestano dobivajo okrepiteve. Kitajske čete, ki so jih zaradi nepazljivega ravnanja iznenadile japonske čete, katere so prepeljali čez Rumeno reko na to bojišče, se odločno upirajo in v boju uporabljajo tanke in težko topništvo. Z ozirom na dejstvo, ki ga Japonci poudarjajo, namreč, da so v zadnjih 24 urah napredovali vsega sku-

paj za 4 milje, je možno sklepati, da se bodo kitajske čete na svojih postojankah še nekaj časa obdržale. Težišče vojnih operacij na severnem kitajskem bojišču se vse bolj pomika na bojišče pri Santungu. Na tem bojišču sta obe strani začeli zbirati velikanski vojski. Japonci so s pomočjo svojih tankov in ob podpori letalstva ponovno zavzeli Tunghsijen. Posrečilo se jim je tudi na več mestih prekoručiti železniško progo Tiencin-Pukao na jugu. Kitajci so se umaknili ter zdaj urejajo svoje nove postojanke pri Lingcengu. Kitajci se zadnje dni sploh živahno gibljejo.

ITALIJA

s Priprave za sprejem nemškega vodje. Maja meseca namerava nemški državni kancler Hitler posetiti Italijo, kjer se bo mudil osem dni. Hitler bo obiskal Florenco, Rim in Neapel. Za priprave njegovega sprejema v teh mestih je določenih nič manj ko 40 milijonov lir, torej več ko 10 milijonov šilingov. Velik del te vsote bodo izdali za prapore, zastave in posebne svetlobne efekte ter za okraske. Samo Rim namerava za prapore, razsvetljavo in dekoracije izdati 20 milijonov lir. V vseh treh mestih bodo pročelja na poti, po kateri se bo vozil Hitler, prenovili, ulice popravili in celo kvirinalsko palačo temeljito preuredili. Pri manevrih, ki se bodo vršili v neapolskem pristanišču na čast državnega kanclerja Hitlerja, pa bo sodelovalo nad 200 italijanskih bojnih ladij.

s Drobšč. V Trst se je vrnila stotinja železničarske čete fašistov, ki je služila 17 mesecev v Abesiniji. — Avto je podrl v Trstu 60 letno Marijo Gombač in jo hudo poškodoval. — V Rihemberku na Vipavskem je odšel v večnost posestnik in bivši župan Ivan Sever. — V Logu na Vipavskem poje na velikonočni ponedeljek novo sv. mašo g. Jože Petrič iz Dupelj, županja Vrhpolje pri Vipavi. — Jedilna sol in finejše cigarete so se podražile. — Bivši dekan solkanski g. Jakob Rejec je zapustil Solkan in šel uživati svoj zasluženi pokoj v Voltjo drago. Gospod Rejec je bil prvi in zadnji solkanski dekan. Pokojni nadškof Sedej je po vojni povzdignil Solkan v sedež dekanata, sedanji nadškof Margotti je dekanat sedaj odpravil in pritegnil Solkan kot nadžupnijo v cerkveno območje goriškega mesta. — V Komnu na Krasu je pogorelo posestniku

Jeriču gospodarsko poslopje. — Granata je raznesla v Podmelcu 42 letnega Antona Prezlja iz Stržišč pod Črno prstjo. — Na Vrsniku pri Ledinah je umrla najstarejša faranka 82-letna Marija Vehar roj. Gantar.

POLJSKA

s Med Poljsko in Litvo za enkrat ne bo vojae. Med Poljsko in Litvo je bila meja 17 let tako zaprta, da niti pismo ni moglo čez mejo. Vsak promet je bil izključen. Če bi se bil kdo drznil približati se litovski meji, so začeli vojniki streljati. Obe državi druga dru-

Nemška policija vzdržuje na Dunaju red

go nista enostavno poznali. Sedaj je to odstranjeno in meja bo odprta za vlake, za cestni in letalski promet, za osebni promet, kakor je to navada pri vseh sosedah. Obe državi bosta imenovali poslanke do 31. marca. Še danes ne bi bilo med obema državama sporazuma, če bi Poljska ne bila naravnost zagrozila z oboroženim vpadom, ki bi imel za posledico združitve Litve s Poljsko.

NEMČIJA

s Nemški državni zbor je bil sklican na dan 18. marca, ki je poslušal samo izjavo nemškega vodje Hitlerja. Ta je med drugim povedal, da bodo 10. aprila nove volitve za nemški parlament tako v Nemčiji, kakor tudi v bivši Avstriji. Hitler je naglašal, da je nemško-avstrijska meja padla brez krvi in se je zahvalil Mussoliniju za naklonjenost, kakor tudi za prijateljsko zadržanje Poljske, Madžarske in Jugoslavije. Hitler je povedal tudi sledeče: Avstrija je postajala iz dneva v dan nesposobnejša za življenje. Umrlijivost med avstrijskim narodom je silno naraščala in v zadnjih letih je imel Dunaj na 10.000 rojstev 24.000 smrtnih primerov letno. Ne maram opozoriti demokracije, da so ob tej nesreči stale popolnoma mirne. Te so mirne celo tedaj, če pol milijona Špancev umira za svojo stvar, silno pa se razburijo, če pri nas kake-mu Zidu »gobec zavezemo«.

s Poslanstvo Cerkve bo spoštovano. Po sestanku s Hitlerjem je kardinal Innitzer objavil proglas vsem katoličanom, v katerem pravi med drugim: Katoličani se naj spomnijo Kristusovih besed, da je treba dati cesarju, kar je njegovega in Bogu, kar je božjega. Duhovniki in katoliški verniki morajo brez pridržkov podpreti veliko nemško državo in vodjo, čigar borba proti boljševizmu in za čast in edinstvo Nemčije odgovarja božji zamisli. Katoliški duhovniki v Avstriji se morajo vzdržati političnega delovanja in se popolnoma posvetiti samo svojemu verskemu poslanstvu. Krščanske mladinske organizacije naj pristopijo k državnim organizacijam, ker je cerkev zmeraj zvesta državi. Besede, ki mu jih je izrekel vodja, jamčijo zato, da bo poslanstvo cerkve spoštovano. — V nemški škofiji Fulda je škof Schmitt izvedel glasovanje staršev, ali hočejo pošiljati otroke v verske katoliške šole, ali brezverske državne. Uspeh je škofa napolnil z velikim veseljem. Izmed 60.000 katoliških družin jih je bilo mogoče vprašati 50.800. Izmed teh se jih je 50.647 ali 99,6% odločila za katoliško šolo.

s To in ono iz Korotana. V Selah je umrla 67 letna Hlipovčnikova mati, v Zvrhnih Bajtišah je preminul 89 letni Skutovc, v Selah so položili v grob 29 letno Justino Oraže in 95 letno Srotejevo mater iz Homeliš. — Denarni zavodi menjavajo 2 šilinga za nemško marko. — Nova javna oblast na splošno Slovencem v splošnem ne prizadeva sitnosti. Edini duhovnik, ki je bil začasno priprt, je bivši slovenski koroški poslanec župnik Poljanec, ki so ga pridržali na meji, ker se je pregrešil proti deviznim predpisom. Po novi odredbi, ki je že 12. marca stopila v veljavo, smejo potniki iz Avstrije imeti ob prestopu meje samo 20 šil. in za 30 šil. tujih valut pri sebi, dočim je bila prej dovoljena skupna vrednost 500 šil. Zeleti bi bilo, da bi bila zadeva gospoda Poljanca kmalu pojasnjena in urejena; kajti zelo je upravičeno mišljenje, da prizadeti še ni poznal novih deviznih predpisov.

Se en zgled zavednosti

Hranilnica in posojilnica v Kamniku (na Butu) je imela te dni svoj 82. redni občni zbor. Ali pa recimo prvega, odkar so se toliko časa zamrznilo vloge opod oljajca. Mič ne bomo ugotavljali, kdo nosel krivdo, da so bile hranilnice vložki, kdo nosel krivdo, da so bile hranilnice vložki...

Hranilne vloge znašajo skoraj deset milijonov dinarjev. Vsa ta denar je varno naložen deloma v posojilih na naše kmečko grunte, deloma pri zasebnih denarnih zavodih, deloma pa v zemljinskih in hišah, ki so last zadruge. Vsaka izguba, to zapišemo lahko s mirno in najmirnejšo vestjo, je že naprej izključena in zato se bo naše ljudstvo v bližnji in daljni okolici zaneprej šuštenke hranilnice in posojilnice še z večjo ljubeznijo oklepalo, kakor je to delalo dosedaj.

Smartno pri Litiji, Liberga. Na nedavni dopis v »Domoljubu« izjavljamo: Naši otroci so primer- no občeni in občini. Da morajo mirno šole v Kostrevnici hoditi v šolo v Smartno, ni krivi mi, ampak tisti, ki hočejo vzlic drugičnemu ministrskemu odloku imeti na vsak način šolo v Kostrevnici. Slede podpisaj prizadelež Libertzov.

Št. Jernej. Izsuševanje Kozarij se sedaj nadaljuje. Veliko je veselje ljudi, ki že občutijo dobroto banske uprave, ko je po prej močvirnih travnikih in njivah vse bolj suho. Voda se pretaka po globokih jarkih, dočim se je prej razlivala po travnikih in njivah. Vse je pripravljeno tudi za delo nove ce-

Pri dvokolesih je najvažnejše:

da je vzdržljiv in lahek pri vožnji. Ker Wanderer kolesa izpolnjujejo oba omenjena pogoja, so se razširila po vsem svetu. Okvir Wanderer kolesa se izdeluje sedaj na tunciju 50 letne preizkušnje, je zelo stabilen in lahko zdrži mnogo dalje kakor bi se to navadno pričakovalo.

Emasjiranje Wanderer koles je 8 vrstno, radi tega emajl ne poka ne pri udarcu in ne pri tresenju. Krom plast se nahaja na niklani podlagi in štiti gote dele proti vsem vremenskim vplivom. Kljub vsem tem prednostim se dobivajo danes moška in ženska Wanderer kolesa v trgovinah koles po zelo zmernih cenah.

Kupujte radi tega Wanderer kolesa, ker so prvovrstni proizvod nemške industrije. Generalno zastopstvo in eklatišče R. PRPIČ, ZAGREB, Vrhovčeva 13.

ete v St. Jakob. — Zadnje čase se tudi prav skrbno naspajajo občinska pota, ki so bila doselej v zelo slabem stanju.

Dolenja vas. Po kraški bolezni nas je zapustil mladenič Stanko Arko iz Dolenje vasi. Bil je preprosto zidarski pomočnik, pa je imel pogreb, kakršnega ni še videla naša vas. Zaradi prijaznega obnašanja in pa še bolj zaradi odločnega katoliškega krepega značaja je bil Stanko priljubljen pri mlajših in starejših. V Prosvetnem društvu se je udeleževal že od mladega, zato je za društvo njegova smrt občutna izguba. Udeležba pri pogrebu je bila zelo velika, posebno mladine. Ob odprtem grobu se je poslovil predsednik Prosvetnega društva v krepkem govoru, da ni ostalo nobeno oko brez solz. — Počivaj v miru, blagi mladenič!

Dole pri Litiji. Ono nedeljo je naša fantovska kongregacija priredila akademijo. Uprizorili so tudi Vombegarjevo igro »Voda«. Polna dvorana udeležencev je dokaz, da ljudstvo ceni katoliško prosvetno delo. — Za materinski dan, 25. marca, pa se pripravljajo za nastop dekleta. Prav je tako. Ko bi se starši malo bolj zavedali svoje velike odgovornosti, bi gotovo vsi zupali svoje sinove in hčere samo organizacijam, ki so na katoliški podlagi in jih tudi bolj podpirali.

Sinji vrh pri Vinici. Pri nas je kraški evet in kmetijski pridelek so bolj slabi. Zasužnka ni nobenega. V tej obupanosti so se kmetje spravili nad gozdove. Ko bo dodelana železniška zveza s morjem, bodo, če pojde tako naprej, naši gozdovi že izsekani. — Na skupni zadnji seji smo obravnavali razne koristne gospodarske zadeve in obnovili J.R.Z.

Smartno ob Paki. Te dni je plaf zvonja in ge- silski rog naznanil, da nekje v bližini plamen objenja svojo Ertev. Gorelo in pogorelo je stano-

vansko in gospodarstvo poslojpe Ivanu Mandelcu v Gavoh. Ko je Mandelčeva žena proti desetim zakurila poč, da speče za svojo številno družino kruh, se je na slavnati stehi blizu dimnika pojavil rdeči petelin in z bliskovito naglico zajel vsa streho hiše in v neposredni bližini stoječe gospodarstvo poslojpe. Le živino so rešili iz klefa. Ker Mandelc ni imel poslojpa zavarovanega, je številna družina vredna vsega pomilovanja.

Sv. Marjeta naše Ptujca. Ob novem letu so v občini Spodnje Ptujkega polja popisovali naročnike za električno napeljava. Toda ni od nikoder nobenega glasu in ljudi muči radovednost, kaj bo z elektrifikacijo. — Dva veljaka sta pri nas kupovala semenski krompir za banksko upravo. Plučevala ota ga kmetlom po 75 par kg, prodala pa baje po 1.10 din. Kmetje se hudujejo, zakaj se ne kupi krompir sravnost od pridelovalca.

Velešovo. Dne 12. marca je po dolgem bolehanju odšla v večnost Marijana Rušnjak, bivša posestnica v Adergasu, stara 64 let. Kot dolgoletna odbornica Marijine družbe je veliko storila za širjenje dobrega časopisja v svoji vasi, tudi »Domoljubu« je pridobila marsikatero novega naročnika. Nekako 5 let je bila tudi varuhinja Marijine milostne podohe pri tukajšnji župni in romarski cerkvi. Kako so jo več spoštovali zaradi njene skromnosti in zglednega življenja, je pokazal pogreb v ponedeljek 14. marca. Dekliške Marijina družba ji je zapela pred hišo in na grču in ji darovala več vencev. Odbor strojne zadruge, katere članica je bila, jo je epremil na zadnji poti in ji poklonil lep venec. Naj ji bo Vsemogočni bogat plačnik za njena dobra dela!

Moravče. Skratinka letos med nami kar ne more ponehati! Iz peškega kota, kjer se je pojavila pred meseci, jo je nedavno zanesto v morav-

RAZNO
Zivljenjska doba. V Ameriki je bila l. 1900 povprečna življenjska doba moških 48 let, žensk pa 51. Leta 1900 moških 59 let, žensk pa 63. Danes živi v deželi okrog 23.000 žensk na 80 let starih in okrog 17.000 moških. To velja za belopoltnike; pri zamorelih je življenjska doba nižja.

Matica čebel izleže do 2000 ličink na dan.
Tonti cesta v ameriškem La Salle, Illinois, je dobila svoje ime po italijanskem pomorščaku Henry de Tontiju, spremljevalcu znanega francoskega raziskovalca La Salle, ki je odkril reko Mississippi. Tonti je bil enorok in največji prijatelj La Sallea.

Posebne vrste kupčija. Američanka Murray Elizabeth ima na svojem vrtu posebno gredico, kjer raste štiriperesna detelja; isto prodaja v množinah od 10 do 1000 kosov. Izumitelj dinamita Alfred Nobel, rodom Sved, je študiral v Ameriki štiri leta mehnično inženirstvo pod mojstrom Ericsonom. Od 1857 do 1896 je dal Nobel paten-

L. Ganghofer:

Martinij klošter

Roman iz začetka 12. stoletja
Poslovenil Blaž Poznič

»Tudi danes še ne vem o njih več ko v oni noči, ki sem v njej zapustil ribiča. In davno že sem opustil iskanje, moje hrepenenje je ugašalo od leta do leta, zakaj čutil sem, da je božja volja tako. Bog me je poklical v svojo službo in mi odvzel vse moje ljudi, da bi izročil moji ljubezni tisoč bratov in sester.»

»Vse ljudi? Vse, gospod? In nihče naj ne bo izločen iz tvojega srca?«

Ebervajn je odkimal in hotel odgovoriti. Tedaj je prišel v cerkvice brat Vampo in zaklical: »Prosim te, dobri gospod, pridi za trenutek, ubogi deček te kliče. Menil je, da more že zopet hoditi — in zdaj mu teče kri izpod obvez.«

Ebervajn je šnil kvišku. »Vaceman!« se mu je utrgalo v pliamteči jezi z ustnic. »Da, Švajker! Ta edini od vseh, on in njegovi sinovi — ti so izločeni iz moje ljubezni! Zveat pastir hočem biti tej dolini — kako bi smel ljubiti volkove, ki trgajo moja jagnjeta!«

»Prav, gospod, prav imaš!« je vzkliknil Švajker. »In tisti od njih, ki mu pravijo Henink, tisti bodi prihranjen za moje pestilč! Ebervajn teh besed ni več čul, stopil je že z bratom Vampotom v samotnico. Švajker je pograbil kladivo, se zopet lotil svojega dela in mahal kakor bi sleherni udarec na lesene kline bil namenjen Heninkovi glavi. Pri tem je poglesano govoril: »Le počakaj! Ljubil bom svojega bližnjega, pošteno

in zvesto ga bom ljubil. Toda eden...« hrečeč udarec kladiva je pospremil to besedo, »eden bo izvzet! Le počakaj! Kar pridi mi na pot! Ho!« Kladivo je priletelo, da so se stresle stene. »Ali čutiš, kako je priletelo? Jeli, to je zaleglo? Pustil mi boš dekleta pri miru, ti!« Nenadoma je v svojem samogovoru utihnil. Plaho je pogledal okoli sebe in se zopet lotil dela; toda že čez nekaj hipov je povesil kladivo, zastrmel predse in zamrmral: »Saj je samo ljubezen do bližnjega! Gola ljubezen do bližnjega! Se betvice ne kaj drugega!« Pobrjal je vetrnico in jo porinil med pritrjene letve. »Kakor gospod svojo mater, tako moram jaz iskati svojega očeta — in kdo neki bi vedel, če ni ona kri od krvi mojega očeta, ker sem ji tako zelo dober, kakor bi bila moja rodna sestra!« Puhnil je in dvomljivo zmajal z glavo. Kazalo je, da mu misel, ki ga je bila prešinila, nič ni ugajala. Z vzdihom je stopil k naslednjemu oknu in začel vihteti kladivo. »Bila je v stiski, priskočil sem ji na pomoč, toda zdaj mora biti vsega konec! Konec in venč! Razbijal je in tolkel, da je odmevalo po cerkvi. Toda hipoma je prestrašen prenehal — med šumom dežja mu je udaril na uho lhteč dekliški glas. Kladivo je zletelo iz Švajkerjevih rok, v enem samem skoku je bil pri vratih. Z osuplimi očmi je obstal v hudem dežju, ko je zagledal pred samotnico nakazno bitje, ki je, podobno usmiljenja, čepečo ihtoč pri Ebervajnovih nogah in slovkalo besede, ki jih je razumel komaj napol.

Očitno je pa razumel Ebervajn, kaj mu je hotelo dekle dopovedati, in biti je moralo nekaj hudega, kar je ališal, zakaj njegove oči so bile vse prestrašene in prstena bledica je pokrivala njegov obraz. V skrbeh je pohitel Švajker k njemu. »Gospod, kaj se je zgodilo?« »Valdrank!« je zaječal Ebervajn, se iztrgal deklin rok in planil v samotnico.

ško dolino. Nastopila je na več krajih v posameznih primerih aicer v milejši obliki, pa vendarle lahko nastanejo škodljive posledice. Obiast je začasno ukinila šolski pouk v Moravčah in na Vrhopolju, kjer bodo šole korenito razkužili. — Moške, ki imajo v javnosti besedo, so začeli misliti o zavetišču za reveže Stroški bi se poravnali z občinskimi ekladom za siromake. Upamo tudi na pomoč banovine. — Mlada plemenska živina se mora gibati na čistem zraku. Moške, ki se za to zanimajo, so našli pripraven prostor na Zirenku — gorska planota, ki bi se dala preurediti v pašnike za kakih 50 glav živine.

Hrašte. Naše Prosvetno društvo igra v nedeljo dne 27. t. m. ob 3 popoldne prekrasno Meško dramo »Matja«. Iskreno vabimo vse okolišane, da se naše prireditev v običnem številu udeležijo in se na lastne oči prepričajo, kaj premoremo. Ta igra je plod našega dolgoletnega in napornega dela. Pridite točno ob napovedani uri, da ne boste zamudili prilike slišati našega moškega pevkega zbor, ki bo zapel za uvod nekaj svojih najlepših pesmi.

Raka pri Krškem. Z »venkoma« je zadel ob drevesno vejo ob špičatvi v vinogradu ter se tako uskal v roko, da je moral v bolnišnico Grosnov France iz Pristave. — Ker so se vnele saje je upeljal ogenj domačijo kovača Bedena na Planini. — V boljše življenje je odšla Terezija Divjak iz Gradca.

Smartno pri Litiji. Ono nedeljo je priredilo pevsko okrožje »Litija« v Smartnem pevski koncert v proslavo 100 letnice rojstva Antona Forsterja. Zato se je okrožje odločilo, da na željo mnogih ta koncert ponovi, in aicer v nedeljo, 20. marca, v dvorani Ljudskega doma v Litiji. — Za praznik Marijinega Oznanjenja pripravlja dekliški krožek na čast našim slovenskim materam materinski dan z obsežnim in obenem pesirnim eporedom. Prireditel bo v Domu ob 3 popoldne. Pridite!

Bohinjska Bistrica. Prosvetno društvo se pridno pripravlja na proslavo materinskega dne, ki bo 25. marca. Na sporedu je veliko lepih točk, predvsem bo pa prepeval naš otroški zbor, ki bo gotovo razveselil naše matere, pa tudi druge, ki bodo posestili to lepo prireditel — V nedeljo, 13. marca, je bil v Prosvetnem domu občni zbor krajevne organizacije JRZ ob obični udeležbi. O političnem položaju je poročal župan Jakob Rozman, ki je bil tudi izvoljen za predsednika. Vsi zborovniki so soglasno izrekli zaupnico voditelju slovenskega naroda notranjemu ministru g. dr. Antonu Korošcu.

† Ana Strojín

Oni ponedeljek zjutraj ob tri četrt na 7 je po dolgem hudem trpljenju odšla k Bogu po večno plačilo gospa Ana Strojín, vdoveča Kulovec. Zadnje dni je preživela pri svojem sinu, g. ministru v p. in senatorju dr. Fr. Kulovecu, ki ga je srčno ljubila. Pokojnica je bila dobra krščanska žena in nad vse skrbna mati. Odlikovalo jo je posebno njeno usmiljeno srce do vseh ubogih, katerim je po svojih močeh rada pomagala. Ko je občinstvo zvedelo o njeni smrti, je v velikem številu prihajalo kropit njene zemске ostanke. Poklonjeni so ji bili tudi številni krasni venci. Popoldne ob 2 se je pred hišo žalosti v Frančiškanski ulici zbrala velika množica ljudi, med njimi več odličnih javnih predstavnikov, kakor župan dr. Adlešič, vseučilška profesorja dr. Aleš in dr. France Ušeničnik, predsednik Prosvetne zveze univ. prof. dr. Lukman, predsednik Karitativne zveze dr. Levčičnik, mnogih duhovščine, zastopniki uredništva »Slovenca« in drugi. Truplo je blagoslovil župnik p. dr. Angelik Tominec ob asistenci, nakar so krsto potožili na avto furgon in jo odpeljali na pokojnišču v Dolnjih Sušicah pri Dolenjskih Toplicah, kjer je bil pogreb v sredo, 23. marca, ob 10 popoldne s sv. mašo. Zemске ostanke blage ranjke so zagrebli na pokopališču na Gor. Sušicah v topliški župniji. Naj ji sveti večna luč! G. senatorju in ostalim sorodnikom naše globoko sožaljel!

Dekliški krožek Podbrezje priredi na praznik, 25. marca, ob pol 4 v Gasilnem domu Materinski proslavo. Prosvetovni prispevki se pred in po proslavi hvaležno sprejemajo. K prireditvi vse vpludno vabljeno!

Na jesenih izhaja časopis »Na mejah«, ki je odločen borce za slovensko in katoliško stvar. Zalo naj, kdor le more, ta izvrtni list z naročnino podpira.

Vinica pri Črnomlju. Te dni smo imeli občni zbor JRZ. Soglasno je bil izvoljen etari odbor. — Po dolgotrajnem nabiranju deurnja so gasilci naročili motorno brzgalno. Dobavila jo bo širom Slovenije znana tvrdka Župan iz Ljubljane. — Naše prosvetno društvo se tudi pridno giblje. Ko bo Prosvetni dom popravljen, začnemo s polno parot!

Mors — Nemčija. Predsednik osrednje zveze jugoslovanskih katoliških in narodnih društev Ivan Lindič obhaja 10 letnico kot predsednik zveze. Tekom teh desetih let je zveza prestala hude boje. Ivan Lindič je pisal okružnice na posamezna društva, hodil po raznih zborovanjih, varil in poučeval. Vse težave je rad prenašal za vero in za narod. Reneko-vestifaleki Slovenci želimo, da nam Bog ohrani še mnogo let našega vodjo in predsednika Ivana Lindiča!

Prosvetno društvo v Ljutomeru priredi sodelovanjem vseh verskih organizacij na praznik Marijinega oznanjenja 25. marca v Katoliškem domu ob pol 4 popoldne Materinski dan. Igrali bodo lepo versko igro v petih slikah »Matja svetega veselja«. Vsi prijazno vabljeno!

Dekliški odsek prosvetnega društva v Moravčah vabi na materinske proslave, ki bo v petek, na praznik Marijinega Oznanjenja po litanijah v Ljudskem domu.

Dobrepolje. Naša delovna podružnica sadjarskega društva je sklenila dobiti prostor za drevesnico. Iz velikodušnosti je odstopil prostor v izmeri 500 m² za cerkviško g. župnik Markun proti malenkostni odškodnini. V tej drevesnici se bodo naši otroci naučili vzgajati sadno drevje. — V nedeljo 18. marca je imel v zadrugi kmetijskega društva na Vidmu uspešno predavanje o sadjarstvu znani strokovnjak nadzornik Andrej Škulj iz Ljubljane.

St. Peter pri Novem mestu. Število naših letošnjih Mohorjanov je precej naraslo, saj imamo od lani 60 naročnikov mohorjskih knjig več. Posebno pohvalo zasluži vas St. Peter. To sejo šteje le 40 hiš, Mohorjanov pa je v njem 35. — Pred kratkim smo imeli duhovne vaje za žene, ki so jih s hvalevredno vnmemo obiskovale. Prav tako! — Zaupanje v naš domači donarni zavod narašča od tedna do tedna. Čim se viagatejši uvideli, da jim hranilnica rada postreže z izplačili, niso prav

Ko je pobiral Svajker ihtecho žensko s tal, je čul skozi odprto okno tretetajoči glas svojega gospoda: »Valdrami! Kaj si počel v Melinjem logu?»

»Kar mi je ukazovala moja dolžnost! je odgovoril Valdram ostro.

»Kje je Hiltišalk?« Nekaj časa je bilo vse tiho, nato je spregovoril Ebervajm s povzdignjenim glasom: »Odgovori, vprašam te kot tvoj gospod!»

»Cerkev bom poslušal, ne tebe, ki ji služiš nezvesto!«

»O tem bova govorila kdaj drugič! Zdaj te vprašam kot človek: kaj se je zgodilo s Hiltišalkom in njegovo ženo? Govori!«

»Ne vem! In mi tudi nič mar nite!

»Valdrami! Valdram! In ti hočeš biti duhovnik!«

Gluha tišina je zavladala po teh besedah; prepaden in bled se je prikazal Ebervajm med vrati samotorice, za njim brat Vampo s prestrašenim obrazom. Ebervajm je prijel jokajočo dekle za roko. »Pojdi z menoj, Mina, iskala boval! Pojdi in ne joči, našla ju boval!« V nalivu je potegnil ihtecho dekle s seboj proti gozdu.

»Povej mi vendar, brat, kaj se je zgodilo?«

»Ne vem! Toda eno vem: da ne bom pustil svojega dobrega gospoda nič več samegal! Z njim grem, pa bodi kamorkoli!« S temi besedami je pograbil Svajker c tal kolček in stekel za obena, ki sta že izginila med drevmem.

24

Neprestano je lilo in vedno niže so legali oblake in viseli nad dolino ko belosivo pregrinjalo; med dež, ki ga je zanašal veter sem in tja, se je mešal sneg, toda beli kosmiči so se topili, preden so padli na zemljo. V žum dežja se je glasilo bučanje hudournikov in zamolkli bobot kamenja, ki so ga valile vode.

25

Poldne je minilo, ko je Viho, vračajoč se s svoje nočne poti proti domu, zapustil Šapbajerjev les in pripel do šenavskih pologov; obleka se mu je prijemale telesa in v curkih je tekla voda z njega. Na svojem nadaljnem potu je moral čisto bresti čez umazanorjave potoke, ki so drli s pobočij, preplavljali njive in z gruščem zasipali rupe, iz katerih so bili iztrgali plodno zemljo. Kadar je šel hlapec mimo kakšnega ograda, je čul vpitje ljudi, ki so jezili motno, na dvorišča vdirajočo vodo in jo speljavali drugam. V enem samem ogradu je bilo vse tiho. Majaje z glavo je pogledal Viho na žalostno dvorišče, ki ga je obdajal napol razpadli plot, in na starca, ki si je na grmadi zrušene kože naravnal iz trhljih cepljenih desk nizko strešico za svoje zavetišče. Stari Gobl je bil moral občutiti, da še živi; zli dan mu je zagrenil poleganje pod jablano, zakaj povsod okoli drevesa je stala rumena luža. Iz podrtije svoje kože, ki je kot puščoben kup bila podobna otoku sredi nabrane vode, je bil Gobl izvlekel seneno blazino, jo položil na podrtijo in si je postavil zdaj nad tem ležiščem zavetno strešico.

»Gobl! Kaj se je zgodilo s tvojo hišo?« je zaklical hlapec. »Ali ti jo je vrgel Trea?«

Starec se je ozrl čez ramo in se za odgovor trudno posmejal. Potegnil je z razpadle hišne strehe veliko zapisto gnilega mahastega krova in jo vrgel na novo kolibico.

»Govori vendar! Ali ti morem kaj pomagati?«

Pojdi domov in pomagaj sam nebit! je zagodel starec. »Tako se mi zdi, da so se začeli z današnjim dnem slabi časi.« Zlezel je pod strešico in se zleknil na blazino; čemerno je gledal ven v dež in mrmral: »Le poglej, mislim sem, da me sama smrt ne bo mogla pregnati z

čirati 117 svojih iznajdb; zapustil je ogromno premoženje, iz katerega se še danes deli njegove nagrade raznim znanstvenikom in posepevalcem svetovnega mira.

Stari Grki so imeli strogo postavo glede uživanja vina pri bolnikih. Če je kdo pil vino brez zdravnikovega predpisa, ga je zadela smrtna kazen, tudi potem, ko je ozdravel.

Kaj še. Janezek je bil kaznovan. Ko se je že pol ure jokal na vse goro, je utihnil. »No, hvala Bogu, si vendar nehaj tiliti!« je menila mati. — »Kaj še, samo malo se bom oddahnil.«

9 desetini ozemlja Avstralije je sama paščava. Približno 9.000.000 ubitih avstralskih poljskih ali gozdnih zajcev se vsako leto izvozi v razne druge države.

Aristokrati v Perziji (moški) pri kakem obisku pokleknejo pred damo gostiteljico in ji poljubijo čevljičke.

Mrliča snežle mačke. V neki hiši v Breslavi v nemški Šleziji so našli okostje 58 let stare Jožele Haase, ki je že 8. novembra umrla, zadeta od srčne kapi. Ker pa je

nič silni za dviganje vlog. Upamo, da ni daleč čas, ko bodo začeli naši ljudje nalagati nove prihranke in to rajši v domačo hranilnico nego v mestne denarne zavode.

Raka pri Krškem. Maratko je bil kar priletno presenečen ko je nastopil na *Jožefovo* — up naše bodočnosti — pred javnostjo. Pa so tudi dokraj dovršeno izvedli vseh 15 točk tako žani, žlanice, mladi, gojenke in naraščaj. Osvojili so si gledalec fanje s skupinikimi vajami, zadivile so žlanice s simbolinimi »Povod Bogac in »Za materjo. Komu ne bi bil resen prizor zaobljube vse družine pred križem! Naprej mladina, tvoja je bodočnost!

Trebaje. Na praznik sv. Jožefa popoldne smo spremljali na zadnji poti Heleno Janč, dolgoletno in zvesto žanico tukajšnje Marijine družbe. Umrla je v starosti 80 let. Bila je vzorna mati. Mir njeni duši — Vse čast našemu fantovskemu odseku in dekliskemu krožku, ki sta na praznik sv. Jožefa napovedano telovadno akademijo tako krasno izpeljala.

Rajhenburg. Tukajšnja krajevna Kmečka zveza bo imela v nedeljo, dne 27. marca 1938, po prvi sv. maši v Slomskovem domu svoj prvi redni občni zbor. Na tem občnem zboru bosta govorila dva govorilca iz Ljubljane: o detu Kmečke zveze, njenih uspehih v preteklem letu ter o vpostavitvi likvidnosti naših kmečkih posejilnic. Ker jo prvo in drugo predavanje velike važnosti za našega kmeta, pričakujemo, da bo dvorana Slomškovega doma ta dan do zadnjega kotička napolnjena. To naj bo dan kmečkih gospodarjev in gospodinj, fantov in deklet ter poljskih delavcev! Vsi moramo sejati, če hočemo enkrat vsi žeti! V slogi je moč!

Kostanjevica. Komisija za agrarne operacije dela po zakonu. Če pa zakon ni v korist vsem agrarnim pravičencem, ni kriv ne gospod župnik in ne gospod župan. Ni pošten šaran, kdor meče blato na neprizadete. Ponavljamo, da se bo delila zemlja, v kolikor bo po zakonu, pravično in ne po strankarski pripadnosti. Zakon se pa mora spoštovati, pa četudi je trd.

Studenc pri Sevnici. Zvonovi so zapeli svoje žalostno pesem in naznanili, da je pri Svetem Primožu umrla mlada žena in mati Neža Tomažič, rojena Mržole. Bila je znana daleč na okoli, zlasti reveži ji bodo težko pogrešali. Pogreb je bil zelo lep. Cerkevni pevci so ji v slovo zapeli par žalostnih. Večna luč!

V vsako hišo »Domoljuba«!

RADIO LJUBLJANA

od 24. marca do 31. marca 1938.

Vsak dan: 12 Plošče — 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 13.15 Plošče — 14 Vreme, borza — 19 in 22 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — Četrtek, 24. marca: 18 Plošče — 18.40 Slovensčina za Slovence — 19.30 Nac. ura — 19.50 10 minut zabave. — 20 Rad. ork. — 21 Prenos iz Rima: Rossini »Seviljski brivci«. — Petek, 25. marca: 9 Napovedi, poročila — 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve — 10.15 Verski govor — 10.30 Plošče — 11 Otroška ura — 11.30 Koncert — 13.20 Plošče — 17 Kmet. ura — 17.30 Mozartova ura: Sodelujejo solisti in Radijski orkester — 19.30 Nacionalna ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Plošče — 20.30 Koncert vojaške godbe — 22.30 Angleške plošče. — Sobota, 26. marca: 17 Radijski orkester — 17.40 Psihotehnični poskusi v industriji — 18 Originalna švicarska godba — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19.30 Nacionalna ura — 19.50 Pregled sporeda — 20 O zunanji politiki — 20.30 »Strela udari iz višine izdajalce domovine!« Cvetober iz

šaljivega lista »Jurija s pušo« — 22.15 Radijski orkester. — Nedelja, 27. marca: 9 Napovedi, poročila — 9.15 Koncert: Sodeluje Radijski komorni zbor — 10 Postni govor — 10.15 Plošče — 10.30 Akademija izseljeniške zbornice za mladino (prenos iz frančiškanske dvorane) — 12 Plošče — 13 Napovedi, poročila — 13.20 Koncert Radijskega orkestra — 16 Harmonike — 17 Kmetijska ura — 17.20 Radijski orkester — 19.30 Nacionalna ura — 19.50 Harmonika solo — 20.20 Pevski koncert — 21.15 Plošče — 22.15 Radijski orkester. — Ponedeljek, dne 28. marca: 18 Zdravstvena ura — 18.20 Plošče — 18.40 Kulturna kronika — 19.30 Nacionalna ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Prenos koncerta Celjskega pevskega društva — 21.30 Plošče — 22.15 Radijski orkester. — Torek, 29. marca: 11 Šolska ura — 18 Plošče — 18.40 Duhovni obraz Slovencev — 19.30 Nacionalna ura — 19.50 Zabavni zvočni tednik — 20 Radijski orkester — 21 Plošče — 21.10 Rondo — IV. ura — 22.15 Pevski koncert. — Sreda, 30. marca: 12 Radijski orkester — 18 Mladinska ura — 18.20 Plošče — 18.40 Belgrad, ki umira in vestaja v novo življenje — 19.30 Nacionalna ura — 19.50 Sab — 20 Koncert Orkestralnega društva Glasbene Matice v Ljubljani — 21 Plošče — 22.15 Plošče.

NAZNANILA

n Dve važni knjigi za vsakega posestnika domačega vrta ali sadovnjaka zaslužita posebno pozornost: *Domači vrt*. Praktično navodilo, kako ga urejamo, obdelujemo in krasimo. Priredil Martin Humek, višji sadjarški nadzornik, pojasnjeno s 102 slikama ter 2 tabelama; pomnožena izdaja. Komur je na tem, da mu nudi njegov vrtiček vse ono v tisti meri in obilju, da se poplača trud, mora imeti to prekorišno knjigo. Stane nevezana 42 din. vezana 54 din. — Dalje ne more noben prijatelj in lastnik sadnega drevja biti brez knjige: *Praktični sadjar*, ki jo je priredil priznani strokovnjak v tej stroki, Martin Humek. Knjiga vsebuje zbirko najvažnejših sadjarških naukov, ki so pojasnjeni s 42 barvastimi podobami in 92 slikami v besedilu. Ta knjiga stane vezana sedaj samo 50 din. Naročite ome lahko v Jugoslovanke knjigarni v Ljubljani.

n V petek bo v št. Jerneju v dvorani proslava materinskega dne. Priredje ga otroci z deklamacijami, govorcem in igrice. Matere, pridite!

n V petek, na praznik Mar. oznanjenja, priredi naše kat. prosvetno društvo v Leskovcu materinsko proslavo. Vsi prijatelji naše prosvete, pridite v petek ob 3 pop. »Pod lipos!«

n Prosvetno društvo v Mekinjah uprizori v nedeljo 8. aprila ob pol 4 popodne krasno igrjo »Dekle z biseric. Takoj po igri bosta izmed vseh prodanih vstopalec izžrebani dve; lastnik prve bo zadel 30 kg, lastnik druge pa 20 kg fine bele moke. Poskusite srečo! — Vse čisti dobiček je namenjen za kritje stroškov pri prenovljenju župne cerkve.

n Prosvetno društvo v št. Juriju pri Grosupljem uprizori 27. marca igrjo »Podrti križ« ob 8 popoldne v Društvenem domu. Vabljeni!

n Fantovski odsek v Mavčičah priredi skupno z dekliskim krožkom in pevskim zborom akademijo v društvenem domu v Mavčičah v nedeljo 27. marca ob 8 popoldne. Pridite!

n Senšar pri Kranju. V nedeljo 27. marca ob 8 popoldne stopi dekliski krožek pred javnost za lepo pripravljeno proslavo materinskega dne, in sicer v senšarskem Prosvetnem domu. Višek prireditve bo bajna pravljica igra v 4 dejanjih s pe-

ženska živila sama zase, je nihče ni pogrešal. Z njo vred so bile v njenem stanovanju zaprite tudi štiri mačke, ki so bile med tem časom brez jedi in pijače. Ker je bila žival lačna, se je lotila trupla svoje rajne gospodarice ter so jo do golih kosov ogledale.

Hepi Indijanci v Arizoni imajo navado, da pred poroko ženin in nevesta na istočni strani svojega bivališča vržeta zjutraj proti soncu kos koruznega kruha. S tem pričakujeta obilo sreče v zakonskem življenju.

Mesto Pomona, California, ima svoje ime po rimski boginji sadja in trte Pomona.

V Labradorju se mora vsak sosed, če gre iz svoje hiše, vsaj za malo časa ustaviti pri svojem sosedu na kosček kruha in ekodelico čaja; če gre kar tako mimo sosedu, je to znak nevljudnosti in razžaljenja.

Na skalnatem otoku Walrus v Beringovem zalivu zapadno od Alaske se ustavi vsako leto okrog 9 milijonov morekih pičev. Leti ležejo jajca na skalnatih ploščah; jajca so v obliki male hrčke, da ne padejo na tla.

mojega prostorčka in zdaj me je užugalo to malo močel! Glej, pa celo svojo hišo imam zopet!«

Hlapec je še malo postal, nato pa odšel po svoji poti. »Uboga para!«

Ko je prispel Viho v dolinski gozd, se je zabela zanj težavna hoja; Aha je bila prestopila bregove in spremeni vso nižino v močvirje. Z domačij v Unterštajnerjevem lesu je udarilo hlapcu na uho zmedeno križanje, in ko je stopil na neko krčevino, je zagledal kopicó ljudi, ki so stali na plitvo preplavljenem bregu Ahe in razburjeno vrečali sem in tja; spoznal je Unterštajnerja z ženo in otroki, ob Vinklerjeva, Kirngaserja in Berenlohnerja, Grištajnerja in še nekaj drugih šenavskih kmečkih ljudi. Nekaj besed, ki jih je mogel razložiti, ga je osupnilo; naglo je hotel zaviti na stransko stezo, toda eden Vinklerjevih fantov je prišel k njemu, ga pograbil za rokav in ga zvelkel k drugim: »Tu poglej! Vacemanovi hlapci so se usušili za enegal Voda ga je vrgla iz sebe — kakor postrv grizljaj, ki ji ne prija.«

Močle, s temnimi očmi, je opazoval Viho naplavljeno truplo, ki ga je bila deroča voda hudo zdela in napol slekla. Ljudje, ki so stali naokrog, niso mislili nič drugega, kakor da je hlapec utonil; otroci so se tresli in Unterštajnerka je vreščoč tarjala; toda gospodar jo je prijel za roko. »Nehaj, babal! Kaj bi se emerila za te tu gori! In še prav posebno za tega! Na zadnji davni dan me je udaril s pestjo vobraz. Poglej hudournik, še vsako leto mi je odtrgal kos plodne zemlje, zdaj ga imam rad, danes mi je izkazal prvo dobroto!«

»Ne govori vendar tako glasno!« je zajecelja žena in skušala zvleči kmeta proti domačemu ogradu.

Iz trušču drugih je zavpil Grinštajner: »Nekdo bi moral stopiti tja gor k Vacemanu in povedati!«

»Dejal bi, da se mu bodo za to slabo zahvalili!« je hlasno odvrnil Viho.

»Da, da, je prikimal Kirngaser, »če te že tako peče, pojdi kar sam!« Toda Grinštajner je stresel z glavo in se zmuznil proč.

Glasen smeih jih je zmotil, da so se ozrli nazaj, in Viho je prebledel, ko je zapazil Hanecerja, ki je bil na poti iz famotorice stopil iz gozda. »Kje je pa župan?« se je hahljal. »Tu bi bilo zopet nekaj dela zanj!« Z nakovanim ožimom je sunil v truplo.

Ljudem ni bil mrtvec nič mar, vendar so vzrojili zaradi te surovosti. In kaj naj bi z utopljenecem imel opraviti župan, so menili.

»Z utopljenecem? Tako? Dejal bi, da je molčal ta šlovek že prej, preden je moral goštati vodo...«

Z železno roko je zgrabil Viho brbljavca za zapestje.

»Tako? Tudi že veš? In jaz naj držim jezik za zobmi, jeli?« se je režal Hanecer. »Toda če bi molčati znal, bi me bil pozval vendar na večje, vrli župan! Zdaj seveda, zdaj bi še pisniti ne smel! Prav — dokler ne bom govoriti moral!« Iztrgal se mu je in odšel po svoji poti.

Ljudje so se plaho spogledali. Eden za drugim se je zmuznil proč, in Viho je ostal sam pri truplu; iztegnil je roke, da bi zavalil mrtveca nazaj v vodo, ki ga je bila vrgla na breg; toda groza ga je prevzela in zakrivajoč si z dlanjo oči se je obrnil stran.

Zasopljeno je prihitel na prod in čul že od daleč udarce sekir, ki so odmevali z dvorišča ribičeve hiše. Jezero je bilo prestopilo breg in segalo do ogradnih vrat. Zigenot, Ajgel, Kahanhart in stari planšar so poleg razgledišča zabijali kole, da bi ojačili in vzdignili plot; dež jih pri delu ni motil. Pod hišnim napuščem je sedela Hilmtruda in smukala listje z leščevja za pletež.

Strah na njivi

Cesta se vleče po ovinkih. Bliznjica pa gre preko pokopališča. Ob stezi je Komarjeva njiva. Ob suhem vremenu se drži vsak pošeno stezo, kadar se pa razmoči pot, stopi rajši na njivo. Tako postaja steza širša in njiva odja. Pred leti, tako pripovedujejo, je prošil in rotil stari Komar ljudi, naj mu ne delajo škode. Zaman je bilo. Postavil je tablico z napisom: »Prepovedana pot«. Kmalu je ležala v jarku. Ogradiril je njivo s trnjem. Raz- je ležala na ga in hodili po njivi, kakor da so si metali so ga in hodili po njivi, kakor da so si že priposestovali pravico. Tisto leto pa, ko je bil vsejal Komar jetmen in je šel jetmen že v klasje, so se začeli ljudje ogibati steze bliznjice. Sopoteli so si, da nekaj stoka in vzdihuje za pokopališčno mejo, da ropočejo kosti v mrtvašnici — in Jurjev Marko je videl, kako sta se dva velikanska okostnjaka žogala z lobanjami. Komarjev hlapec je videl zvečer v belo rjubo ogrinjeno postavico, ki je imela glavo kakor sod in oči kakor bakle. Tekla je za njim, ko je hotel zvečer po bliznjici. Mrtvi inajo pač radi mir — in če jim ga kalisi — in te dobiijo v roke, te smeljejo v sočni prah...

In tako se je vse ogibalo pokopališčne bliznjice in Komar je že upal, da mu dozori v miru jetmen. Kar zavede Kopača, Komarjevega soseda, v bližnje mesto. Tam se zamudi, da mu je ovin-kasta cesta predolga. »Naj bo štopca ali prah«, si misli Kopač in jo udari kar preko pokopališča, z debelo kravnjo v roki. Gre, hiti mimo kapele, ne sliši rožljanja kosti, ne vidi velikana, ki se logajo z lobanjami...

»Strahove so si izmislili pastirji,« so junaki Kopač, ki ga je bilo vendar groza. Kar zraste pred njim dolga prikazen, bela je in ima ogromno glavo... Kopaču zastane sapa. Vendar zbere vse svojo moči, začne se mimo prikazni, preko pokopališča. Prikazen pa steže za njim... »Da sem le preko meje,« se bodri Kopač, »preko meje mrtvi ne smejo.« Ali grozi Prikazen ga zaslo-daje še po jetmenu, kamor se je zagnal Kopač v svojem strahu, gode in sika nekaj kakor: »pre-kletlo! Da bi duhovji kleti! Tega ni še slišal Kopač. In šli preko meje pokopališča? Bleskoma se Kopač obrne in zamahne s svojo kravnjo... Prikazni izpodeji, glava se odkrlija... Kopač pa udarja... Prikazen stoka in prosil: »Nehaj so-sed, saj sem jaz! Zaradi jetmena sem strašil...«

ZAHTEVAJTE POVSOD »DOMOLJUBA«!

Žganje

Strup sem, pravijo mi žganje,
dušo in telo slabim;
moje delo — razdejanje,
več kot meč jih pomorim.

Krut sem, ne poznam pravice,
v mojih sencah veje hlad.
Kaj me briga luč resnice —
svoja pot drevi v prepadi!

S kolom jaz ljudi pozdravljam,
nož zasajam jim v srce,
z revščino jih blagoslovljam,
nimam čuta za solze.

Kjer sem jaz, je epor v družini,
mir je tamkaj vzel slovo;
moji sužnji so trpinji,
v spote kujem jim roko.

V meni je izvor nesreče,
gazim čast, ugled teptam;
svoje žrtve mečem v ječe
ter v sramoto jih peham.

Moje spremstvo je trpljenje,
čednost — kletev in obup;
jaz sem kuga za življenje,
kdor mi zvest je, pije strup.

Limbarski.

d Prebivalstvo okolice Škofja Loka in Medvede opozarjamo na odlok okrajnega načelstva Škofja Loka, glasom katerega bo na banovinski cesti Škofja Loka—Sora—Medvede prekinjen promet za vsa vozila preko mostu v Puštalu zaradi končne dograditve mostu in ureditve cestišča in sicer v času od 28. marca do vključno 23. aprila t. l. Za lahka vozila se bo v te mešuru vršil promet po občinski cesti Škofja Loka — Plevna — Suha, preko mostu na Suhi, težka tovorna vozila, namenjena iz Medvod v Škofjo Loko ali obratno, pa bodo uporabljala banovinsko cesto Suha—Jeperca in državno cesto št. 2 proti Medvodam.

Tem starogrškim kolonistom slišijo nešteti naši izseljeniški pionirji. Podnevi družinske skrbi, naporno delo v tovarnah ali celo v podzemeljskih jamah, zvečer pa predavanja v izobraževalnih, dobrotelnih in prosvetnih društvih ali pa sestavljanje poročil za ondotne liste. To se mi zdi naravnost junško. V mojih očeh zaslužijo taki samoniki več spoštovanja in priznanja kakor pa tisti učeni možje, ki so jim ugodne razmere znanje in učečnost tako rekoč vsilile.

Ganljivo lepa je bila tisti večer naša slovenska pesem. Morda je k temu nekoliko pripomogla tujina, da mi je šla pesem do dna srca. Pa kaj pravim tujina? Saj sem bil v slovenskem domu in med samimi slovenskimi ro-jakli! Proizvajali so podnevi točke tako lepo, jasno in čisto, da bi jih lahko marsikateri do-mači oder zavidal. Nastopili so pa kar trije zbori: Slovenija, Zvon in Črički. Vsako društvo je zapelo po tri pesmi, le Črički štiri. Razum-ljivo! Če je v otroških nedolžnih očeh zadnji odev raj, je v otroških srebrnočistih glasovih zadnji odmev rajsko nedolžnega srca.

Vse tri zore je mojstrsko izvedbal in vodil pesnik in skladatelj Ivan Zorman. Ko bi o Zor-manu prav ničesar drugega ne vedel kot samo to, kar sem videl, bi ga moral globoko spošto-vati. Videl sem njegovo naravnost idilično pri-stavo; kakor naša slovenska hiša sniva v sveti tišini med zelenim drevjem in dan za dnem prisluškuje ubranim zvokom mogočnega pianina, ki tako poročito poje in sanja o čudovito lepi domovini tamkaj onkraj morja, o slovenski zemlji in o dobrem slovenskem ljudstvu. Videl sem umetno poslikane stene, na katerih vse najlepši posnetki naših planin in naših veličast-nih gorskih grebenov ter portreti naših dušev-nih volikanov. Videl sem tudi njegovo bogato knjižnico; vse slovenske knjige in skladbe, dra-goceno vezane, so zastopane v njej. Zato je ta-ko prijetno v njegovi družbi. Vsaka beseda ga

Zastavice iz bankovcev

Na Sumatri živijo ljudje zelo zadovoljno v blagostanju, o kakršnem se nam ni ne sanja. Drugod po svetu ljudje tarnajo o vedno hujši gospodarski stiski, na Sumatri je pa vsega v izobilju. Cena gume je na vseh svetovnih trgih močno poskočila in to je prineslo prebivalstvu Sumatre nepričakovano blagostanje. Dendar jim kar dežuje v naročje. Kjer je pa dovolj denarja, je dovolj tudi vsega drugega.

Zanimivo je, kaj vse si znajo privoščiti prebivalci Sumatre za denar. Nekateri so si napravili iz bankovcev zastavice in okrasili z njimi kolesa, motocikle in avtomobile. Cim več ima kdo, tem večja je njegova slava in tem bolj se postavi, da je bogat. Po Sumatri vozijo avtomobili in kolesa, na katerih je vse polno zastavic iz bankovcev. Če se nekaj zastavic izgubi, se lastnik za to ne zmeni. V nekaterih hišah pa izdelujejo iz bankovcev krožnike. Prej so jim služili v ta namen olupki banan, zdaj si pa pomagajo z bankovci. Nekemu bogatašu se je zahotelo celo kopanje v pivu. Mož pravi, da je to poseben užitek in da se počuti po kopanju v pivu mnogo boljše, nego po kopanju v vodi.

Sejmi

28. marca: živ. in kram. Litija in Rovte pri Logatcu, živ. Stari trg pri Ložu. — 31. marca: živ. in kram. Studenc pri Krškem. — 2. aprila: živ. in kram. Rakek, gov., svinji, in kram. Mokronog, živ. St. Jurij pri Grosupljem.

izdaja, da je sin slovenske matere in sad slovenske zemlje. Ves je tak kakor njegova pesem: Le eno pomlad in eno poletje me čaral je kras slovenske zemlje, a pisani svet ob cerkvi tvoji za vedno se vtisnil je v mlado srce.

Najlepše pri tebi je sonce žarelo, najlepše pod tabo je potok žumel, najlepše nad tabo so ptice žgolele, najlepše krog tebe je majnik evellel.

V klasično izklesanem nagovoru je nato gos-pod Zorman povedal nekatere misli, ki so vredne, da se tudi na tem mestu slišijo. Izvajal je nekako tole: Taki obiski, kakor so jih zapo-čeli rajni vladika dr. Jeglič, sedanji škof dr. Gregorij Rožman in v zadnjih letih nekateri zasebniki, so za naš narodni življenjski izredno velikega pomena. V starejših izseljencih utrjujejo prisrčne vezi, ki jih vežejo s stariim krajem, v mladini pa vzbujajo ponos na slovensko pokop-ljenje in rastoče zanimanje za rodno grudo nji-bovih staršev. Ako bi se bili taki medsebojni stiki vpeljali pred 30 ali 40 leti, bi bile narodno razmere med nami izseljenci danes drugačne. Tedaj, ko so sleherno leto tisoči naše najboljši narodne krvi hiteli preko morja na tuje, samil zdavi, čvrsti slovenski fantje in mladi možje, samo cvet našega ženstva, naša cvetoča sloven-ska dekleta, tedaj je domovina kakor mačeha gledala na te izseljence. V svoji brezbriznosti in brezsrčnosti je neizmerno veliko grešila. Na-ši predniki so prihajali sem brez vsakega var-stva in vodstva. Ker niso poznali ne jezika ne razmer, so tavalj kakor ovce brez pastirja in padali brezvestnim izkoriščevalcem v roke. Ti so jih varali, versko in moralno zastupljali in jim kot pijavke pili srčno kri. Sebe ob enajeti uri so se jih spomnili nekateri idealnejši du-hovniki. Prišli so za izgubljenimi ovčami in iskali in reševali, kar se je še rešiti dalo.

(Nadljevanje.)

Vsi pojdemo na volišče!

Zaradi prekomasacije katastralne občine Jablanca, ki se je priključila občini Litija, bodo v nedeljo, 27. marca t. l., v Smartnem občinske volitve. Kot nam je doslej znano, je vložena samo naša lista z nosilcem Ruz Nacetom. Zaradi odhoda dveh občinskih odbornikov v službo, se je lista doseďanjega občinskega odbora neznašno spremenila ter ostane v večini doseďanji občinski odbor. Volivci! Snaarski občani! Naše delo poznate, zato je podrobno savajanje nepotrebno. Pribijamo pa tole: nad 100.000 din dolga nam je zapustil prejšnji občinski odbor, dalje, stanovali smo v tuji hiši in plačevali najemnino, danes pa po enem dobrem letu, je plačanega dve tretjini dolga in uradujemo v svoji lastni občinski hiši. Dobra volja in nesebično delo sedanjega odbora, ki vam jamči, da bodo vodili z isto nesebično vnemo občino tudi v bodoče, mora privabiti vsakega zavednega občana in volivca, ki mu je blagor občine pri srcu, v nedeljo, 27. marca, na volišče in da odda svoj glas za nosilca liste Naceta Rusa. Na evidencje na volišču v ljudski šoli v Smartnem!

Mušiča bomo volili

Občinske volitve bomo imeli v Dragatušu 27. marca. Biti morajo občinske volitve zaradi prekomasacije. Velika večina v naši občini je tako pametnih, da žele enolno listo. To bi se tudi zgodilo, če ne bi bilo to odveč nekemu gospodu ali pa gospej v Crnomlju. Tej gospe in temu gospodu se bo želja menda izpolnila, kajti če je res kar pravijo občani, da sta izjavila žrtvovati v namen, da doseže opozicijska lista v naši občini večino, magari 200.000 din, potem je jasno, da bo nastala druga lista po volji občanov. Mi pa, ki si bomo postavili za nosilca liste svojega doseďanjega župana Mušiča, poudarjamo tole: Občini je izposloval 24.000 podpore za razbremenitev mlekarne, ki bi jih sicer morala plačati občina, poslanec JRZ dr. Kocelj in prijatelj našega župana in velika večina naših volivcev. Ni pa te podpore izposlovala dotična gospa ali dotični gospod iz Crnomlja. — Čudno je to, da dotični gospod in dotična gospa nista prinesla teh 24.000 din, ko sta vendar dobro vedela, da bodo morali občani plačati, ako ne pride pomoč. To se nam rdi zelo čudno, zlasti ko vemo, da sedaj za volitve pripravljata 200.000 din. Ali naj teh 200.000 din smatramo rosmo? Kdor hoče pomagati občanom, jim pomaga takrat, ko so v stiski, ne pa, da bi kupoval njihove glasove pri volitvah. Celo to poudarjamo, da ta gospod in ta gospa, ki sedaj ponujata 200.000 din za kupovanje duš, nista storila v zadnjih časih prav nič v prid občanom. Morda bosta rekla, da sta onadva pomagala, da banška uprava izvršuje v naši vasej Podlog veliko in dragoceno zlozbo zemljišč in sicer tako, da Podložane ne bo stalo nič in da jim bo oblast celo to naredila, da dobe higiensko prodpisana urejena gnojlišča. Ta gospa in ta gospod se

bosta morda celo upala bahati, da sta onadva dosegle pri banški upravi, da je naša vas Zapuže dobila sijajno napajališče. Temu gospodu in tej gospe, ki jima gre samo za volilne glasove, da bi se mogla pobahati pred dr. Mačkrom v Zagrebu, da sta storila veliko delo, ko sta toliko in toliko slovenskih volivcev kupila zanj, temu gospodu in tej gospe svetujemo, naj rajši mirujeta. Če pa imata denar — naj ne pozabita, da sta obogatela od slovenskih ljudi — naj ga dasta prav tako na razpolago, pa ne za občinske volitve, ampak za druge, resnično potrebne stvari. Ta gospod in ta gospa iz Crnomlja sta si morda tudi že izbrala svojega kandidata za nosilca liste? Kaj pa, če bo ta pozneje prestopil v JRZ, kot se to alšiš? Gospod in gospa naj nikar ne pozabita, da smo mi, kot drugi Belokranjci bili svoj čas že pod Savsko banovino, kamor nas vidva hočeta zopet izvlači, toda vzemita na znanje, da imamo listih dobrot, ki smo jih tam uživali, čez glavo preveč. Mi pametni občani občine Dragatuš, pa bomo volili za župana našega Mušiča.

Laži jih bodo upropastile

Za občinske volitve, ki bodo prihodnje nedelje za našo novo občino Brežice, vlada med volivci vedno večje zanimanje, kar pričajo lepo upeli sestanki, ki jih privreajo po vaseh pristaja in prijatelji liste JRZ, katere nosilec je ugledni in spoštovani g. Deržič Karel v Brežicah.

Da našim nasprotnikom, ki se zopet skrivajo pod »Gospodarsko listo«, sedanje volitve niso prav, nam ni treba posebej poudarjati. To najbolj dokazujejo sami s tem, da vsa njihova agitacija gre za tem, da zbegajo čim več volivcev. Zato trošijo predvsem med okoličani vse mogoče laži, ki so tišti navadni triki, katerim naj bi nasedeli nepoučeni volivci. Ker se jim je akcija o plačevanju zgradarine ponesrečila, so začeli sedaj okoličane begati s plačevanjem dolgov, ki da jih ima baje mestna občina prav čedne voete. Resnici na ljubo moramo povedati, da mestna občina dejanskih dolgov nima. Kar pa jih ima, so kriti s protivrednostjo v naravi. Medtem, ko jih ima okoliška dosti več zaradi elektrifikacije, kar je vsakemu občanu znano. V tem primeru bi kvečjemu plačevala dolgove mestna občina in ne okoliška. Še bolj debela in nesmiselna pa je laž, da bodo morali občani, če zmaga lista JRZ, plačevati večje davke in doklade za Prosvetni dom v Brežicah. Gospe od gospodarske liste prosimo, naj nam povedo, koliko Prosvetnih domov so že postavile občine. Dejstvo je pač, da je Prosvetno društvo v Brežicah začelo s pripravami za zgraditev doma v Brežicah, kar pač našim nasprotnikom ni prav. Toda povemo jim, da takin debelimi naše ljudstvo ne bo nasedlo. Kolikor pa bo in kdor bo pomagal pri delu za Prosvetni dom, pa bo pomagal s prostovoljnimi delom brez vsakih davkov in doklad. Pa našim nasprotnikom tudi to ni dovolj, kar je pač dokaz njihove nemoči. Med okoličani trošijo več, da bodo dosegli zopet razdružitve obeh občin

in da bodo prenesli sedež občine na sedež sedanje okoliške, če zmaga gospodarska lista. Kdor je toliko naiven, da temu verjame, naj verjame. Jasno je pa danes vsakemu, koliko bo dosegle kakšen opozicijski župan in občinski odbor. Zato je najbolj zgovoren dokaz sedanja mestna občina Brežice s svojo napredno električno lučjo. Volivci, navedli smo samo nekaj najbolj debelih, s katerimi hodijo okrog naši nasprotniki. Zavedajte se, da vse, kar trošijo in kar bodo še prihodnje dni pred volitvami trošili naši nasprotniki, predvsem med okoličani, so čisto navadni triki, ki imajo namen zbegati nepoučene volivce, da bi oddali svoje glasove in v lastno škodo. Zavedajte se, da bi v primeru, če bi bila združitve obeh občin res v gospodarsko škodo okolič, kar trošijo naši nasprotniki med okoličani, dosegel kaj pozitivnega le župan in občinski odbor, izvoljen na listi JRZ, nikoli pa ne opozicijski. Pa še nekaj ne smemo pozabiti, kar posebno odkljuje naše nasprotnike in kar so uporabljali v minulih letih. Zvedeli smo namreč, da hočejo gotovi delodajalci vplivati na svoje volivce, kako naj volijo. Toda vsem tem povemo, da si bomo to zelo dobro zapomnili za pozneje.

Volivci! Naši kandidati z nosilcem na čelu, ki so vsi ugledni in dobri gospodarji, vam jamčijo za edino koristno in plodonosno delo v občini Brežice. Ne nasedajte trikrom naših nasprotnikov zadnje dni pred volitvami, ampak v strnjjenih vrstah v nedeljo še predpoldne oddajte svoje glasove za listo JRZ.

Golo mora dobiti ljudskega župana

Dne 13. marca t. l. se je vršil po sv. maši v Golem javni volilni ehod, ki ga je otvoril naš delavni g. Glavan. Dal je besedo govorniku ing. Sodnji iz Ljubljane, kateri je v nad uro trajajočem govoru prikazal ljudstvo dejanske gospodarske in politične stanje v naši domovini Sloveniji in v državi Jugoslaviji. Ljudstvo je govornika poslušalo s nepopisnim zanimanjem. Od strani poslušalcev se je oglasil k besedi znani Niko Šteblaj, edini, ki morda še simpatizira s propadlo JNesarsko gardo. Kvasil je o bivši izanski občini ter o proeviti našega kraja. Njegovo gostobesednost je zavrnil s velikim odobravanjem navzočih drugi gospod iz Ljubljane, ki smo mu iz arca hvaležni; s kratkimi besedami je povedal toliko, kolikor ni do danes med nami še nihče. Po končanem, nadvse uspešnim shodom — pripomniti moram, da se je ta vršil še na prostem v snežnem metežu — so se do sedaj še neupisani volivci jeli trumoma upisovat v organizacijo JRZ.

Volilci, bliža se 27. marec, ko bomo lahko s ponosom gledali na naše uspehe, saj bomo pomedi z zadnjimi ostaniki tistih, ki so nam tako krivično delili od stranke JRZ poslano moko. — Šteblaju Nikolaju pa želimo, da pride končno do epoznanja: lžbe te smet, um ti je dan; našel je boš, če nisi zaspan. — Večan.

V nedeljo bodo pri občinskih volitvah glasovali vsi pošteni in zavedni Slovenci za kandidate JRZ in s tem za slovensko samoupravo in samobitnost proti centralističnemu izkoriščanju Slovenije, ki so mu očetje slovenski liberalci vseh barv!

Hranilne knjižice,

vrodnostne papirje, delnica, 3% obveznica
vnovčujem po najvišji ceni takoj v gotovini.

Kupe-prodaje nepremičnin

Kupujte orožke državne razredne loterije v
moji kolekturi »VRELEC SREČE«.

Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovcva 14

Vrane so napadle lovskega psa. V strokovnem
glasilu nemških posorejcev »Die Hund-
welte, ki izhaja v Berlinu, beremo tole zani-
mivo zgodbo, ki se zdi, da je otrok lovske la-
stičnine, ki pa je vendar docela resnična in se
je zgodila v kraju Amers. Lovci, ki je v tisto
lovišče šel na lov, je zunaj na polju zaletel na
tri vrane, ki so se sedele skupaj. Naglo je pomeril
ter dve vrati ustrelil. Lovci je velel svojemu psu,
naj mu sportira tisti dve vrani, to se pravi, naj
pes hiti po lovski plen ter mu ga prinesa. Ko

Brinje najboljša fige

dobite pri trdkri **Fran Pogajnik d. z o. z.** Ljubljana,
Tyrševa (Dunajska) ceste št. 88. — (glavna sedežnica)

se je pes naglo približal vranam, se je tretja
vrana, ki je glasno vreščaje krožila nad svojima
mrivima tovarišicama, v kravnem zaletu pogna-
la v psa ter ga hotela obdelovati s svojim klju-
nom. Boj pa je bil preveč neenak in vrana se
je morala umakniti. Vrana se je naglo dvignila
v višave ter odletela, kakor bi hotela s tem po-
vedati, da je boj ne kriva več. Letela je kaka
dva kilometra daleč na grič, kjer se je sprele-
tavala velika jata vran. Glasno krakaje je vrana
priletela med svoje tovarišice ter začela oble-
tavati vse po vrsti. Komaj se je pri eni spustila
na tla in glasno zakrakala, že se je spet dvi-
gnila ter hitela k drugi, kakor bi jih klicala na
boj ali na maščevanje. Naenkrat se je kakor na
povelje dvignila vsa velika jata vran ter pod
vodstvom razjarjene vrane priletela nad psa.
Kakor bombe so padale vrane na psa ter ga ob-
delovale s svojimi kljuni. Pes se je sicer branil

NAVEGA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

BLUZE in vzočastega dolena 30
DAMSKÉ oblike iz modne karirane tkanine 110
DAMSKA KRILA in sportno vzočaste tkanine 55
DAMSKÉ OBLEKE iz poudne tkanine. Easilni kroji 76
DAMSKÉ PLAŠČI iz la volne tkanine 199
DAMSKÉ OBLEKE iz modne karirane tkanine 160

Konfekcija iz lastne tovarne

Sternceki CELJE 19

UJAZI-K-IZNORUJ-IZNASTONJ

Radio pod cilindrom. Ameriška radio-indu-
strija je izumila prenosno oddajno postajo, ki
stoji v navadnem cilindru. Slednji »strašijo«
v Ameriki bolj pogosto kakor pri nas in so ob-
vezni tudi za časnike pri obiskih, katerim
je namenjena naprava. S pomočjo svojega ci-

Ceste iz bombaža. Kakor je morda že komu
v spominu, so v Ameriki pred 3 leti začeli po-
kušati, kako bi se obnesel bombaž pri tlako-
vanju cest. Počej so zgradili in z bombažem
tlakovali kakih 600 angleških milj cest. Ta po-
skus so v Ameriki započeli zaradi tega, ker je
bila v bombažni trgovini velika kriza, ker je
ni bilo mogoče spraviti v denar. Bombaž so za-
čele pridelovati tudi druge dežele, zaradi česar
je bombaža v južnih državah Severne Amerike
bilo preveč. Torej so izjemno in zgolj za po-
skušnjo, da se iznebe bombaža, začeli z njim tlako-
vati ceste. Ti poskusi pa so pokazali, da se je
bombaž na cesti nenavadno dobro izkazal. Bom-
baž je postal nepričakovano dobro gradbeno
gradivo za ceste, tako da so sklenili ga še za
naprej rabiti za ceste. S tem v zvezi naglašajo
ameriški listi, če jim seveda smemo verjeti, da
so najbolj očitni uspehi na cestah države New
Jersey, kjer je mnogo prometa, pa vendar v vseh
3 letih ni bilo treba cest kaj prida popravljati.
Tankajanje cest so v tako dobrem stanju, da
še vedno ni prav nič treba misliti na kaka po-
pravila.

Čevljaraki vajenec je dolgo opazoval kako se
je šofer trudil, da bi motor pogljal v tek. Stopil
je bliže ter mu dejal »Slišite, ali vi bencin prej
zmeľete preden avto poženete?« Nato je moral
seveda bežati.

A. Verbajš, Ljubljana, Gosposvetska 10
Kmetovalci in obrtniki!
Telefon št. 99-87

Despela sam je višja podliza prevzetih elektromotorjev vseh velikosti in napetosti — Časa
konkurenca — Preravnemo in izboljšamo vse tovarne popravila v lastni delavnici pod stro-
kovnim nadzorom in s svojimi garancijami — Dalje tovarnimo tudi vsakovrstne instalacije blaga
tehta, teleskopskih in signalnih naprav kakor tudi popravila vodilnih in radijskih aparatov

o svojimi zobmi, vendar bi bil gotovo premagan,
če ne bi bil lovec naglo dvakrat zapored ustrelil
in nekaj napadalk zbil na tla. Na vseh glas vre-
ščaje se je vsa jata zapodila v bližnji gozd, kjer
se nato nekaj časa krakale in počivale ter se nato
drugič zapodile nazaj na psa. Toda pes, ki mu je
bližina lovca dajala pogum, je tako grizel, da
so vrane morale popustiti ter odleteti.

Semena (gospodarska, vrtna, cvetlična) in
vrtno orodje kupite dobro in poceni v trgovini
DOMINIK BEZENSEK, Ljubljana (palača Ljudske posojit.)

Mati: »Ti, Tonček, pehar, ki si ga nastavlil
Miklavžu, je pa že čisto prazen. Kam pa si dal
vse dobrote, ki ti jih je prinesel?«
Tonček: »Nekemu fantku sem jih dal, ki jih
ima zelo rad.«
»Kdo pa je bil tisti fantek?«
Tonček: »J, jaz.«

V šoli je učitelj naročil, da morajo v pen-
deljke imeti val šolarji sveže žepne robove. Eden
izmed učencev je v pondeljek privlekel iz žepa
dva robove. Na vprašanje zakaj nosi dva robove,
je Tina odvrnil: »Ta je za pokazanje in pomeniti
je učitelju svež robove, »v tega umazanega, se pa
vsekujem.«

Lastniki vrtovi!
Mrežo in žico za ograjo, dobro pocinkano in vse
orodje za vrt in polje
dobite v železnini **Fr. Stupica**
Ljubljana, Gosposvetska cesta 1.

lindra govori poročevalec kjerkoli z velikimi
sodobniki ter dovaja njih besede milihonom ra-
dijskih poslušalcev. Cilinder vsebuje tri oddajne
cevkice z 1 m dolgimi valovi, dočim stinka poro-
čevalec mikrofona v desnici ali si ga zatakne v
gumbnico. Mala postaja tehta samo 200 gramov
in njeno področje obsega do polovice km. Zato
redno postaja in antena. Ta antena vpliva valove
iz cilindra, jih ojači in oddaja najbolj veliki
postaji, ki potem poskrbi za nadaljnji redni
prenos.

Radi preureditve trgovskih prostorov
v regulacijsko črto smo prisiljeni
naše dosedanje prostore trdke

F. I. GORIČAR Ljubljana
Sv. Petra 28

popolnoma izprazniti najkasneje do
30. maja t. l. — Da do tega časa naše
salogo **POPOLNOMA IZPRAZNIMO,**

polvolneno za fantovske obleke dvoj-
na širina . . . . . Din 25.—
boljše, polvolneno špricano za moške
obleke . . . . . » 45.—
od trpežno volneno črtasto in špricano od
najnovejši volneni kamgarni v vseh
barvah . . . . . » 65.—
blago za damske plašče in kostume
dvojna širina . . . . . » 70.—
» 20.—

boljše volneno v vseh modnih barvah
160 cm široko . . . . . od Din 45.—
damsko volneno karirano in špricano
blago . . . . . » 12.—
pralni blagovi za damake in otroške
obleke . . . . . » 8.—
blago za predpasnike in moške srajce
trozno . . . . . » 7.—
in tako dalje.

razprodajamo vse blago
20% ceneje

Na zalogi lepa izbira Stoffov za možna poslovanjske oblike in sicer:

**Inkoristite ugodno priliko ter si nabavite blago za pomladne
obleke pri nas, ker boste kupili dobro blago po nizkih cenah**

GAMA izdelak najboljši enak inozemskim, nad polovico cenejši, 10-letna garancija, izdeluje

POORZAJ CIRIL, 16 147
PRI LJUBLJANI

Obzirno poročanje. Starši devetletne Julke so odpotovali za dalj časa v inozemstvo. Teta Mina je Julki priporočala, naj staršem večkrat piše, vendar nič vznemirljivega, temveč le prijetne stvari Julka zbolji za davico. Ko ozdravi, piše staršem: »Imela sem davico. Bilo je zelo, zelo prijetno.«

Za spomladno zdravljenje piite

PLANINKA

ZDRAVILNI ČAJ

Reg. 2007/32.

Izgubljena stava. Zdravnik: »Ali niste mogli poprej noge umiti, preden ste prišli k meni? Stavim, da tako umazane noge ni na svetu.« — Bolnik: »Gospod doktor, če bi vam pokazal drugo nogo, bi stavo izgubili.«

Pohar (v gostilni): »Jaz vam zagotovim, v dveh mesecih bo vlada padla.«

Mohar: »To pripovedujete že tri leta.«

Pohar: »Pa bom še tri leta, tako gotov sem tega, kar rečem.«

„HAMAD“ odlikovan prašek uniči popolnoma mrčes po vseh vrstah, klevih, za celotni — 5 Din v znamkih za vsazore. Garancirano, stor vrnemo cenar.

„TOSTA“ Ljubljana, Stari trg 6

Kuharica: »Danes sem pa že tako jezna, da bi vse razbila.«

Gospa: »Tako? Potem pa prepustite, da bom porcelan jaz pospravila, vi pa pojdite preproge iztepat.«

Semenski oves jari jetmen, domačo trno deteljo, banoško lucerna, grabova, pesa in razna travna semena, nudi v najboljši kakovosti trdka Fran Popočanik, Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 33 v Javnih skladiščih

»Poglej, tam gre Prištavec, a te niti pogledal ni.«

Zdravnik: »Njegovo taščo sem zdravil.«

»In je umrla?«

»Ne, saj ravno zato me ne pogleda.«

Profesor (na zvezdarni): »Ste že prepoznali, gospodična, od večeraj komet ni več viden.«

Gospodična: »Gospod profesor, z menoj boste pač napravili izjemo.«

»Domoljub« staen 38 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«, naročnino, inšerate in reklamacije pa uprava »Domoljub«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04. — Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košiček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čec.

Mali oglasnik

Sadnega drevja

večjo množino raznih vrst, močno razvitoga, prodam. Hafner Franc, Sv. Duh štev. 16, pošta Skofja Loka.

Vseh vrst oblačil

v ogromni izbiri moškega sukna, perila i. t. d. kupite najceneje pri Presker, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 14.

Kolesa najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od Din 550— naprej. — Nova trgovina, Ljubljana, Tyrševa cesta 30, (nasproti Gospodarske zveze).

Nemščino in esperanto

poučuje po najnižji ceni Jezikovna dopisna šola na Jesenicah. — Zahtevajte prospekt! Priložite znamko za odgovor!

Gepelj močan, s 36 obrati, dobro ohranjen, ugodno prodam Rakovec, Suha 17, p. Kranj.

Hlapca za kmetijo sprejemem takoj. — Černe Anton, Zg. Siška 25.

2000 kg sena za konje, prodam. Podboršt št. 6, p. Ježica.

Krompirja 2.500 kg prodam Prostoovoljna gasilca beta Hinje na Dolenjskem.

Semenskega krompirja 1000 kg prodam. Keršmanec, Domžale.

Zelenega protna 5000 kg

ugodno prodam Janša, Plešivica št. 11, p. Brezovica.

Mlinarja zanesljivega, stanu rabim za kmetško in trgovsko mletje. Rus, Grosuplje.

Hlapca pridnega in poštenega sprejemem takoj. Fuzine št. 7 pri Ljubljani.

Stadko seno 4000 kg naprodaj. Zupantič, Kožljevec 9, Polica, Višnja gora.

Šivalni stroj čevljarški (lah), malo rabljen, na prodaj, Trontel, Boštanj št. 12, p. Grosuplje.

Ogljarja kateri zna napraviti dobro kovačko ogelje, zaposli čez poletje Drobnič Ivan, sekirni kovač, Grabovo pri Rakeku.

Iščem fanta 14-17 let starega. Neža Lovše, Zg. Kašelj št. 23.

Enostanovanjsko hišo prodam ali dam v najem. Bizovik št. 115, Dobrunje.

Pošteno dekle

za poljska dela sprejemem takoj ali do 15. aprila Ivan Pretnar, Doslaviče, p. Zirovnica, Gorenjsko.

Gepelj dobro ohranjen, prodam poceni Marija Gorjanc, Voglje 14, pošta Šenčur.

Mlekarshi vozček

malo rabljen, prodam. Naslov v upravi »Domoljubac« pod št. 4144.

Opremo mlina

(8 pari kamnov pajtji, sita oder, jermenice in jermeni) kupim. Ponudbe na Slak Alojzij, Dobrnič, Dolenjsko.

Porotim pošteno, verno in samostojno dekle ali vdovo srednjih let brez otrok. — Ponudbe na upravo Domoljuba pod št. 3996.

Moštova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Točno navodilo na vsaki steklenici. Cena 1 steklenici za 150 litrov Din 20—, po pošti Din 35—, 2 steklenici po pošti Din 55—. Prodaja samo Drogerija Kanc, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Naprodaj je malo posestvo v Hinjah št. 44. Javna dražba bo 28. III. 1938 ob 9 dopoldne. Več se izve pri Vidmar Juliju, Hinje št. 9.

Čevljarškega vojenca

ki se je že učil, ali začetnika sprejemem. Naslov v upravi Domoljuba pod »Novomestec« št. 4420.

Sprejme se družabnica

s trinajset tisoč Din in se takoj nanjo zapiše neobremenjeno posestve. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 4421

Manjše posestvo

sadonosno, 25 oralov, prvovrstna zemlja, lep neizsekani gozd. Hiša z gospodarskim poslopjem, 5 minut od ceste, 15 minut od novo sgrajene postaje Jelovec, so valed družinskih razmer prodaj ali da za več let v najem. Pogoj ugodni. — Rak Janes, Laze 3, p. Boštanj ob Savi.

600 kg pšenične slame

na roke mlačenega prodam Bezlaj, Preska 26. Medvode.

Kolesa zares prvovrstna, rabljena in nova, za malo denarja dobite le pri »Promete« (nasproti križanske cerkve, Ljublj.)

2 krojaška pomočnica takoj sprejemem. Stak Ludvik, Dobrnič pri Trebnjem, Dolenjsko.

Šivalni stroji

več kot 1000 madov: Singer, Pfaff in drugih pogreznih pri zares nizkih cenah naprodaj pri »Promete« (nasproti Križanske cerkve).

Prodaj male posestve

redni se lahko 3-4 glav živine v okolici Ljubljane. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 4410

Fant in dekle

od 15 let se sprejmeta na kmetijo. Jernej Zerovnik, Hrušovo 9, p. Dobrova pri Ljubljani.

Vodne turbine

ugodno naprodaj. Tehnična pisarna Ing. C. Borštnar, Ljubljana, Pražakova 8.

V VSAKO KATOLIŠKO HIŠO SPADA KATOLIŠKI ČASOPISI!

JUDSKA POSOJILNICA

R. Z. Z. N. Z.

V NOVEM MESTU, KRALJA PETRA TRG št. 3

ki posluje za kmetško ljudstvo novomeškega okraja, nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge po

3-5%

po dogovoru. Nove vloge se na zahtevo vsak čas v celoti izplačajo. Ravno tako tudi stare vloge do din 500—; ostale stare vloge se pa stopnjema izplačujejo.